

2015 ANYS

Aquesta revista està dedicada al 25è aniversari del Fòrum de l'Auditor Professional. Volem retre homenatge als col·legiats que ens han acompanyat fidelment durant aquests anys.

Agraïm a aquests companys i, per extensió, a tots el col·legiats, la seva confiança, la qual ha contribuït al reconeixement que avui en dia gaudeix el Fòrum de Sitges.

Moltes felicitats, Fòrum!

Edita
Col·legi de Censors Jurats de Comptes de Catalunya

Director
Xavier Cardona
Ajudant de redacció
Silvia Richarte

Disseny
Petit Comitè

Impressió
1967 Centro Gráfico S.L.

2015 ANYS

Som Auditors!

['73)

índex

Carta del Presidet. Daniel Faura	1
20i5 Fòrum i amb ganes de continuar sumant Departament Tècnic del CCJCC	2
Juan Lagen 1995	4
Pere Ruiz 1996	6
Enric Faura 1998	8
20i5 anys d'imatges	12
Mario Alonso 1999	14
Emili Gironella 2000	16
25è Fòrum en 200 caràcters	19
Ramon Rubinat 2001	20
Emili Coll 2002	24
Gabino Mesa 2003	26
Jaume Carreras 2006	28
Programa del Fòrum	30
Juan Ramon Tugas 2007	32
Carlos Quindós 2008	34
Donato Moreno 2009	36
Els lemes del Forum	39
Francisco Tuset 2011	40
Victor Benedito 2013	42
Joan Iglesias Capellas 2014	46
Gestionar recursos humans de forma 'in'humana anys de tradició positiva. Xavier Llopart	50
Molts ens hem fet grans amb el Fòrum Xavier Cardona	52
Avanç programa d'activitats formatives	56

Col·legi
de Censors Jurats
de Comptes
de Catalunya

EL CØL·L3G1

Segueix-nos a:

@AuditorsCENSORS

Linked in.

<https://www.linkedin.com/grp/home?gid=4529821>

Sor Eulàlia d'Anzizu, 41
08034 Barcelona
Tel. 93 280 31 00
Fax 93 252 15 01
col.legi@auditors-censors.com
www.auditors-censors.com

[L'Auditor] No s'identifica
específicament amb les idees i
opinions exposades en els articles
publicats, que són responsabilitat
exclusiva de l'autor

Dipòsit Legal. B-42968-91
ISSN 2014-3893

CARTA DEL PRESIDENT

Daniel Faura
President

Aquesta edició de l'*Auditor* coincideix amb la celebració del 25è Fòrum de l'Auditor, raó que justifica sobradament que tingui un format ben singular i especialment al·legòric a aquests «20i5» anys de Fòrum. Tot un quart de segle on els professionals de l'auditoria, tant de Catalunya com de la resta de l'Estat, els del Col·legi i els de l'Institut de Censores Jurados de Cuentas (ICJCE), ens hem anat trobant any rere any per compartir, aprofundir i debatre sobre tots aquells aspectes que centren i estimulen el nostre interès professional.

Naixia el Fòrum el divendres 6 de juliol de l'any 1990, al Palau Maricel de Sitges, aquesta joia del modernisme testimoni de l'esplendor artístic dels inicis del segle XX. Ens hi vàrem trobar 180 professionals, esperonats per les oportunitats que s'anticipaven arrel de l'aprovació de la primera Llei d'auditoria al nostre país, just dos anys abans, el mateix mes de juliol de l'any 1988. I rellegint el programa del primer Fòrum, observem com hi destacava la presentació del que es va anomenar «el programa informàtic de l'ICJCE», també es dedicaren un parell de taules a debatre aspectes de la primera Llei d'auditoria i el seu Reglament, i sobre el Pla general de comptabilitat, recordem que uns mesos més tard, el desembre de 1990, s'aprovava el primer PGC, que adoptava la normativa comptable europea.

Que l'any 1990 era un moment de clares oportunitats per al sector, ho demostra que sis taules rodones del primer Fòrum varen estar dedicades a la gestió de les firmes i despatxos: creixement i consolidació, relacions internes entre socis, sistemes retributius, selecció i formació de personal, publicitat i promoció, models associatius, federacions internacionals d'auditors... Les oportunitats es van fer realitat, avui al Col·legi comptem amb unes 200 firmes auditores inscrites i 1.450 col·legiats, que suposa al voltant del 30% del total de l'ICJCE.

El contingut d'aquesta edició presenta com a plantejament prou original, del qual cal felicitar als responsables de l'edició, col·laboracions de més de 15 autors, la majoria companys col·legiats, que durant aquests 25 anys han compartit opinió tècnica en diferents aspectes i ens ofereixen el contrast del com ho veien i què en pensen ara. Hi trobareu de tot, aspectes en què el temps transcorregut ha comportat inexorables canvis, però alhora molts altres en què, de manera sorprenent, les coses no han canviat tant...

També hi aporten el seu testimoni commemoratiu, les seves vivències i, en ocasions, emocions personals, els responsables dels diferents àmbits: Departament tècnic, Escola i Direcció General. Tractant-se d'auditors no hi podia faltar la valoració en xifres: 25 anys, 10.000 participants, 1.000 ponents..., magnituds que vistes en conjunt realment impressionen.

Observant el programa del Fòrum d'aquest any, i quan el comparem amb el passat, en destaquen canvis importants en el seu contingut, com ara una convicció de la nostra vinculació a l'interès general i l'observació propera de la societat i de l'economia i un aprofundiment en la innovació i en el desplegament de les diferents especialitats de la nostra professió. Això ens fa pensar que malgrat les amenaces que ens sobrevenen per regulacions incertes i sovint poc sensibles a les demandes de la professió, la nostra vitalitat i el nostre apropament a les necessitats generades pels diferents grups d'interès constitueixen clares oportunitats per a la consolidació de la nostra professió.

El Fòrum ha estat i és una obra «coral», als que ho heu fet i ho feu possible: membres dels diferents Consells Directius, responsables dels diferents àmbits de gestió i tot el personal del Col·legi, els ponents i coordinadors de totes les sessions, directius i personal de l'ICJCE, autoritats i representants polítics que ens han acompanyat, entitats col·laboradores i patrocinadors, i tots els que hi heu participat any rere any: **MOLTES GRÀCIES I PER MOLTS ANYS!!!**

Departament Tècnic del CCICC

20i5 Fòrum i amb ganex de continuar sumant

20i5 Fòrum i amb un esperit prou jove per continuar sumant. Gràcies a tots, sense el vostre saber fer, avui no estariem de celebració. Com podreu veure *l'Auditor* també se suma a aquesta festa amb una edició especial que recupera alguns dels temes tractats en anteriors edicions del Fòrum i els porta a data d'avui. Gràcies a tots els que hi heu participat!

Com a departament tècnic ens hem permès la llibertat –privilegis de treballar al Col·legi– de deixar els continguts tècnics aparcats i introduir aquest conjunt d'articles que quan els llegiu veureu que bé podrien portar com a títol conjunt «Els canvis formen part de la vida... la vida la conformen cicles» perquè veureu que recullen, amb més o menys detall, els canvis que han tingut lloc, en especial en el món de l'auditoria i la comptabilitat en els darrers 25 Fòrums, i en alguns casos, copiant les paraules exactes utilitzades en un dels articles, per tornar a la «casella de sortida».

Sense cap mena de dubte, el canvi que més preocupa és el de la reforma de la Llei d'auditoria, en fase final de tramitació parlamentària a la data de preparació de la revista, que el que vol és adaptar la reforma europea d'auditoria, a saber la Directiva 2014/56/UE que modifica la Directiva 2006/43/CE relativa a l'auditoria legal dels comptes anuals i dels comptes consolidats i el Reglament (UE) núm. 537/2014 del Parlament Europeu i del Consell de 16 d'abril de 2014 sobre els requisits específics per l'auditoria legal de les entitats d'interès públic. Com no pot ser d'una altra forma, tots els autors de la revista convidats a escriure sobre auditoria la mencionen i

fan una crida a intentar que imperi una mica de seny que permeti que per la via del diàleg i el consens es puguin crear unes bases en les quals «assentar la regulació del futur». Ens sumem a aquest desig, però la realitat ens demostra que no sempre impera el sentit comú i que, en èpoques de crisi, es tendeix, com també s'apunta en alguns dels articles, a la sobreregulació. No ens queda cap mena de dubte que els auditors continuarem treballant per fer les coses ben fetes, encara que s'hagi de fer en situacions no sempre del tot favorables, i reflexionant sobre el que hem fet malament i es pot millorar. Com estem de celebració, aparquem aquí aquesta reforma i deixem l'anàlisi detallada dels canvis per properes revistes.

Produeix una mica de vertigen veure tots els canvis que s'han produït en els darrers anys. En el cas de l'auditoria, a més de les modificacions de la Llei i Reglament cal sumar-hi dues reformes de molt calat com són la incorporació a la nostra normativa de la Norma de control de qualitat intern dels auditors de comptes i societats d'auditoria, norma publicada l'any 2011 amb data d'implementació 1 de gener de 2013 i, posteriorment, modificada amb data d'implementació de les modificacions a 1 de gener de 2015, per alinear-la a les Normes internacionals d'auditoria o NIA-ES que, com tots sabeu, són d'obligat compliment per a totes les auditories dels estats financers o comptes anuals dels exercicis que s'iniciïn a partir de l'1 de gener del 2014 o auditories contractades a partir de l'1 de gener de 2015.

Pel que fa a la norma de control de qualitat, que va suposar que tots els auditors, independentment de la seva dimensió i característiques, haguessin de detallar en un manual les polítiques i procediments necessaris per a proporcionar una seguretat raonable que es complien amb les normes professionals i els requeriments normatius aplicables i que els informes que s'emetessin fossin adequats a les circumstàncies. Dins d'aquestes polítiques i procediments s'inclouen requeriments, que per algunes firmes d'auditoria resultaven nous, com ara l'obligació de sotmetre el sistema de control de qualitat a seguiment o l'obligació de tenir establert un procés de revisió de control de qualitat, independentment que es tinguin entitats que obligatòriament si han de sotmetre (com són actualment totes les d'interès públic). Quasi dos anys després de la implementació d'aquesta norma estem segurs que està totalment interioritzada, que les polítiques i procediments que cada despatx tingui establertes s'adeqüin a la seva dimensió i estructura i que els seguiments serveixin per millorar sense fer el sistema més feixuc. Tot això sense oblidar que per evidenciar que es tenen aquestes polítiques i procediments establertes cal tenir-ho documentat.

Pel que fa al canvi normatiu de les NIA-ES, que ha suposat l'adaptació en bloc de la pràctica totalitat de les NIA emeses per l'IAASB, derogant les anteriors normes tècniques, poc més podem dir que ja no hàgim fet en anteriors revistes i, en aquest sentit, us emplacem a llegir, si no ho heu fet ja, el quadern tècnic que acompanya a aquesta revista

perquè pugueu avaluar quin ha estat el procés d'adaptació seguit i quines són les diferències més rellevants entre les NIA i les NIA-ES, l'article sobre el qual nosaltres considerem els imprescindibles de les NIA-ES publicat en l'anterior *Auditor* i, finalment, aquesta petita publicació commemorativa NIA-ES Guia de consulta ràpida, on hi són resumides però sense ànim de substituir la lectura de les normes.

I com el camp dels auditors és més extens que la pròpia auditoria, recordem en un article tots aquells treballs de revisió i verificació de comptes que no constitueixen pròpiament auditoria de comptes i que pertanyen al grup de normes ISAE 3000 i 4000 de l'IAASB, actuacions en l'àmbit concursal, on també s'ha produït canvis substancials en els darrers anys o la introducció com a possible àmbit d'actuació per part dels auditors de la mediació. Capítol a part mereix el control financer del sector públic on els auditors advoquem per ser col·laboradors de l'administració per tal de facilitar que es puguin complir amb els seus requeriments de control i transparència, col·laboració que tenim clar requereix un enfocament diferent dels treballs d'auditoria de comptes anuals però pels que molts auditors han demostrat ja estar preparats.

Forma part dels 25 Fòrums la reforma comptable del 2007 i, en aquest sentit, hi ha veus crítiques sobre la rellevància de la informació que s'inclou en els comptes anuals. Potser sí que caldria en aquest punt obrir una reflexió per part de tots els grups d'interès implicats sobre quin és l'objectiu de formular i fer públics els

comptes anuals i si realment serveix la comptabilitat per prestar un servei útil a la societat, com reflexionen els autors dels articles dedicats a la comptabilitat.

Com ja hem dit al començament, en aquesta sèrie d'articles no estan tots els que hi haurien d'estar i, de fet, no es parla, entre d'altres, dels canvis que hi ha hagut en la normativa mercantil, però serveix per il·lustrar que 25 Fòrums donen per molts canvis, l'article d'opinió sobre la reforma fiscal i una visió de com ha evolucionat el comerç electrònic des de 2001. Aquest tema, al qual vam dedicar-li una sessió al Fòrum, il·lustra com poden ser de complexes i imparables els canvis. I arribat aquest punt ens sumem al desig inclòs en un dels articles de poder gaudir, tant els auditors com els usuaris dels informes d'auditoria, «d'una època per a aposentar» tots els canvis i afegim com a desig poder seguir comptant, com fins ara, amb el suport del Comitè tècnic del Col·legi i de les Comissions Tècnica i de Qualitat i la d'Independència de l'ICJCE, dels quals en un article se'ns fa memòria dels seus objectius i de les guies i circulars que han emès i estan en vigor des de l'1 de gener de 2014.

Acabem l'article però amb una petita reflexió: si hem estat capaços de sobreviure amb èxit a tots aquests canvis en un entorn de crisi com el que patim des de l'any 2008, què no serem capaços de fer en un entorn més favorable? Que no decaiguin els ànims i les ganes de fer les coses bé que ens caracteritza. Per molt 2015 i molts més Fòrums!

Juan Lagen

Membre de la Comissió de Mediació de l'ICJCE

L'any 1995 parlàvem sobre les «Modificacions a la Llei d'auditoria y a la legislació mercantil: canvis introduïts i canvis a introduir». Aquest any, en no estar ja en el món de l'auditoria, parlaria d'«El valor de l'auditor de comptes en l'entorn de la mediació professional»

El temps transcorre inexorablement i la necessitat d'enfrontar-nos a nous reptes omple una part important de la nostra vida. La interacció amb l'altre és necessària, el xoc entre interessos oposats és inevitable i sorgeix el conflicte. Vivim en etern conflicte i ens veiem molt sovint immersos en situacions que requereixen negociacions per compartir interessos, fixar posicions i aconseguir acords. La manera que tenim d'abordar la resolució de conflictes és una part molt important de la nostra manera de ser i de viure amb nosaltres mateixos i en societat.

La nostra moral com a membres del Col·legi de Censors Jurats de Comptes de Catalunya ens diu a priori el que hem de fer i ens ajuda a establir codis i normes per desenvolupar amb èxit la nostra professió, la qual, mitjançant la nostra cultura i codi deontològic, ens permet donar resposta ràpida i amb rigor a problemes complexos, a gestionar situacions compromeses de risc i a intuir i tractar conflictes anòmals amb interessos espuris. La nostra ètica ens permet donar una resposta correcta a les demandes de l'altre en situacions radicals, imprevisibles i complexes.

En la nostra professió sabem com identificar la substància subjacent als probables conflictes sorgits durant el nostre treball, sabem moure'ns en el conflicte i anticipar-nos. Aprofundim en les matèries que preveiem que poden ser interpretables i aportem les nostres millors reflexions mitjançant el diàleg i la comunicació efectiva amb els nostres interlocutors. Els nostres clients ho

coneixen i per això també ens valoren i confien en nosaltres.

El món empresarial i la societat en general demanda rapidesa en la resolució de conflictes derivats de la interpretació de la llei, però la interpretació de la legislació mercantil és complexa i en sorgir xocs entre interessos de socis –majoritaris *versus* minoritaris, matriu *versus* subsidiàries, entre tercers interessats o en altres situacions–, la negociació sincera entre les parts pot tocar conviccions profundes on les emocions estan a flor de pell i no es troba sortida al conflicte.

Sempre existeix el dret constitucional d'acudir a la justícia, però el legislador promou mètodes alternatius de resolució de conflictes com l'arbitratge, la conciliació i la mediació amb l'objectiu d'agilitzar la seva resolució. La mediació assisteix a les parts en negociació i és útil quan es preveu una probable escalada del conflicte que pot perjudicar notablement als seus interessos i relacions futures. Volen millorar el seu diàleg i comunicació i volen rapidesa en la resolució del conflicte. El procés de mediació és voluntari, estrictament confidencial, i els acords assolits estan emparats per llei. El mediador aporta la seva cultura i moral en mediació i facilita aquest diàleg de manera imparcial.

El Col·legi de Censors Jurats de Comptes de Catalunya, juntament amb altres col·legis professionals, ha manifestat el seu compromís amb el Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya per impulsar i difondre a

1995

Catalunya la mediació com a mètode alternatiu per a la resolució de conflictes, en col·laboració amb el Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya.

Com a auditors de comptes tenim, en la nostra cultura, una metodologia òptima i una experiència pràctica profunda per tractar d'entendre el negoci dels nostres clients, els seus estats financers i la seva projecció futura. Posseim un grau d'intuïció elevat, empatia i reafirmació professional i estem acostumats a, quan sorgeixen discrepàncies tècniques, de procediment o d'opinió, analitzar les diferents tonalitats de grisos inherents a les diferents interpretacions possibles per ajudar als nostres clients a prendre la millor decisió en les diferents circumstàncies. Identifiquem i utilitzem criteris objectius justos i no cedim davant pressions injustes o amenaces, ja que els nostres valors, ètica i judici professional sempre prevalen.

El diàleg, l'escolta activa i la comunicació efectiva són activitats clau en el nostre procés d'auditoria i són imprescindibles per poder comprendre bé tant els interessos dels nostres interlocutors, entesos com les seves necessitats, desitjos, percepcions i pors, com els motius de les opcions que proposen per aconseguir les seves posicions.

Els censors jurats de comptes, com a mediadors auditors de comptes i membres del Servei de Mediació d'Auditors (SMAS), a més de saber ser independents i imparcials respecte a les parts, neutrals respecte del conflicte i estar subjectes a la més

estricta confidencialitat, aportem en mediació la nostra àmplia cultura en l'àmbit empresarial i en la resolució de conflictes mercantils. Això ens permet aplicar amb coneixement, un model de mediació òptim, tant en empreses familiars com en organitzacions, centrat en les característiques del conflicte i de les parts. Com a mediadors individuals o en comediació, sabem com ajudar a fomentar el diàleg i la comunicació entre les parts i a assistir-los sense imposar el nostre criteri ni simplement ajudar a decidir el que dictamina el dret o les normes comptables.

Com a membre de l'Instituto de Censores Jurados de Cuentas de España, del Col·legi de Censors Jurats de Comptes de Catalunya i com a membre de l'SMAS, considero que, després de la meua carrera com a auditor de comptes, després d'haver aprofundit amb il·lusió en la mediació professional i havent conegut i admirat a persones de relleu en la mediació i la resolució i transformació de conflictes, els censors jurats de comptes interessats en la mediació tenim les característiques idònies per aportar al món empresarial i a la societat en general el nostre enfocament constructiu, metodologia i bon fer en l'àmbit de la resolució de conflictes i de la mediació mercantil en particular i, alhora, fomentar la seva pràctica en la nostra societat, tant en empreses familiars com en organitzacions, com en qualsevol àmbit de la nostra vida personal i professional.

Pere Ruiz

President de la Comissió del Sector Públic de l'ICJCE

L'any 1996 parlàvem de «Control i frau en el sector públic». Si aquest any parléssim d'aquest tema diríem «De l'auditoria al control financer en empreses i altres entitats públiques municipals, un pas imprescindible».

És prou conegut que les auditories de les entitats que formen part del sector públic, han estat clarament emmarcades per la normativa vigent d'auditoria de comptes i així, tant la Llei com el Reglament d'auditoria han establert que els treballs d'auditoria sobre comptes anuals o altres estats financers d'entitats que formen part del sector públic estatal, autonòmic o local i es troben atribuïts legalment als òrgans públics de control de la gestió economicofinancera del sector públic en l'exercici de les seves competències, es regeixen per les seves normes específiques, no resultant d'aplicació a aquests treballs allò establert en la normativa reguladora de l'activitat d'auditoria de comptes.

No obstant això, la pròpia normativa d'auditoria estableix també que els treballs d'auditoria realitzats sobre els comptes anuals o estats financers o altres documents comptables d'entitats integrants del sector públic estatal, autonòmic o local que es troben obligats legalment a sotmetre els seus comptes a auditoria, estan subjectes a allò disposat per la normativa d'auditoria de comptes i, en particular, es consideren en aquest sentit els treballs d'auditoria realitzats sobre els comptes anuals de les societats mercantils del sector públic subjectes a l'obligació de sotmetre els seus comptes anuals a auditoria d'acord amb la normativa mercantil.

Aquestes disposicions a què hem fet referència delimiten, per tant, un doble àmbit de control per a les empreses públiques: un, el derivat de la normativa d'auditoria de comptes, quan aquestes societats resulten obligades per la

normativa mercantil, i un segon, exclòs de la normativa d'auditoria, el regulat per la normativa pròpia del sector públic, que s'emmarcaria en el denominat «control financer» com a exercici de la funció interventora mitjançant tècniques d'auditoria, sota normes d'auditoria del sector públic.

No entrarem a analitzar els treballs d'auditoria de comptes de les societats públiques, quan aquestes resulten obligades per la normativa mercantil a sotmetre els seus comptes a auditoria, atès que, en essència, aquest tipus de treballs no presenta diferències substancials respecte als treballs d'auditoria de societats de titularitat privada. No obstant això, sí que resulta oportú aprofundir en el camp del control financer, tot i que no és aquest un concepte nou, en haver estat ja reiteradament contemplat per la normativa d'aplicació a les societats públiques. Així, el control financer ha estat desenvolupat en els darrers anys mitjançant diverses disposicions que han reforçat la seva importància, de manera que allò que era una realitat quan en parlàvem en el Fòrum del 2011, actualment esdevé un procediment pràcticament imprescindible de control que a més, abasta un altre tipus de formes jurídiques del sector públic, més enllà de les societats públiques en forma mercantil.

Fem un breu repàs d'algunes novetats legals introduïdes en els darrers anys que ens permetran entendre cap a on camina aquest canvi de l'entorn, en bona mesura impulsat per les conseqüències de la crisi financera dels ens locals, que tot i haver remès de manera molt significativa, ha

deixat ja una clara empremta de major control de les finances públiques locals.

En aquest cos normatiu, podem fer una primera referència a la Llei orgànica 2/2012, de 27 d'abril, d'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera, que va incorporar el concepte «equilibri financer» per a les societats públiques, bé sigui en la seva classificació com a administracions públiques o com altres ens dependents, que més enllà de les particularitats en el seu càlcul (mitjançant la determinació de la capacitat/necessitat de finançament, o mitjançant la determinació de pèrdues comptables) esdevé un indicador clau. Les conseqüències de gaudir o no d'una posició d'equilibri financer són determinants (podent arribar en algun cas, fins i tot, a comportar la dissolució de la societat) i, per tant, la correcta quantificació de l'equilibri financer requereix disposar d'unes dades fiables, per a la qual cosa l'auditoria pot ser una eina de màxima utilitat, ja sigui en la seva vessant de la normativa d'auditoria de comptes, o com a exercici del control financer.

Dèiem, també, que el desenvolupament normatiu dels darrers anys, ha clarificat l'abast del control financer a un altre tipus d'entitats més enllà de les societats en forma mercantil, i un clar exemple d'aquesta realitat ha estat la Llei 27/2013 de racionalització i sostenibilitat de l'administració local, que afegeix la disposició addicional 20a. a la Llei de règim jurídic de les administracions públiques, titulada «règim jurídic dels consorcis». Aquesta disposició, entre altres aspectes, estableix que els

1996

consorcis estaran subjectes al règim pressupostari, comptable i de control de l'administració pública a la qual estiguin adscrits i que, en tot cas, es durà a terme una auditoria dels comptes anuals que serà responsabilitat de l'òrgan de control de l'administració a la qual s'hagi adscrit el consorci. Un altre pas que reforça la funció del control financer assignat a les intervencions locals, com a òrgans de control intern.

I finalment, en aquesta mateixa línia, cal fer especial menció a l'esborrany del Reial decret de control intern de les entitats locals. Aquest text legal, encara pendent d'aprovació, unifica, concreta i delimita els aspectes relatius al control financer desenvolupats en les diverses disposicions legals relatives a les hisendes locals. Mentre esperem quin és el text finalment aprovat, són remarcables alguns aspectes d'aquest esborrany, però referint-nos al control financer, resulta especialment rellevant el títol III, on s'estableix que l'òrgan interventor de l'entitat local realitzarà anualment l'auditoria dels comptes anuals dels organismes autònoms locals, les entitats públiques empresarials locals, les fundacions del sector públic local obligades a auditar-se per la seva normativa específica, els fons i els consorcis i les societats mercantils i les fundacions del sector públic local no sotmeses a l'obligació d'auditar-se, incloses en el pla anual d'auditories.

Si bé el control financer és un concepte ja reconegut i desenvolupat en la normativa de l'administració local, mai com fins ara en aquest esborrany s'havia regulat de forma tan explícita aquesta obligació

d'auditoria de les diverses entitats dependents dels ens locals, sota normes d'auditoria pública i la responsabilitat de la intervenció. I cal encara destacar un darrer aspecte relatiu a la col·laboració publicoprivada per a la qual ja apostàvem en el Fòrum del 2011 i així en l'esborrany de l'RD de control intern, s'introdueix que l'entitat local podrà recaptar la col·laboració d'empreses privades d'auditoria, que s'hauran d'ajustar a les instruccions dictades per l'òrgan interventor.

Amb tot això que breument hem exposat, resulta manifest que els auditors censors jurats de comptes hem de veure una oportunitat en l'auditoria dels ens dependents del sector públic i, especialment, del sector públic local, que requereix, però, d'una perspectiva més àmplia que la que es deriva de la normativa d'auditoria de comptes. El prisma d'enfocar l'auditoria de les societats mercantils públiques únicament sota l'empara del previst en la normativa d'auditoria de comptes resulta necessari, però clarament insuficient, i és imprescindible enfocar la mirada cap al control financer d'entitats públiques sota diverses formes jurídiques i marcs comptables i legals dispars. Així mateix, aquest pas imprescindible al control financer ha d'anar acompanyat d'un enfocament diferent dels treballs de l'auditor:

- Formació en marcs comptables i normatius substancialment diferents dels mercantils.
- Execució sota normes d'auditoria pública, ja que les NIA-ES ni són

aplicables ni, en si mateixes, resultarien adequades per a aquest tipus de treballs.

- Assumpció de la importància que en el control financer revesteix la verificació del compliment de la legalitat.
- Planificació del treball orientada a objectius complementaris al de la revisió de la imatge fidel, propi de l'auditoria de comptes, tals com el ja esmentat compliment de la legalitat o, en alguns casos, la realització d'auditories operatives per a la verificació del grau d'eficàcia i eficiència en la gestió dels recursos públics.
- I finalment, en aquest tipus de treballs, l'establiment d'eines que permetin la supervisió i la recepció d'instruccions per part de l'òrgan interventor de l'ens local, al qual recau la plena responsabilitat d'aquests controls.

Al fil d'aquestes consideracions, podríem encara fer referència a altres molts aspectes derivats d'aquest marc de control, com els processos de contractació i licitació dels treballs de col·laboració amb els òrgans de control, els criteris per a l'acreditació de la solvència tècnica dels auditors de comptes, els sistemes de quantificació dels honoraris professionals, la formació en matèries específiques del sector públic o els mecanismes de supervisió dels òrgans de control. De ben segur que tindrem oportunitat de valorar aquestes i altres qüestions en un futur proper, però en primer lloc i com a requisit previ, cal fer aquest pas imprescindible de l'auditoria al control financer.

Enric Faura

Soci d'AUDIAXIS AUDITORES, SLP

L'any 1998 parlàvem dels treballs de revisió i verificació de comptes que no constitueixen un treball d'auditoria. Si aquest any parléssim d'aquest tema parlariem dels treballs d'assegurament

En la ponència de l'any 1998 es van analitzar quins eren els treballs que realitza l'auditor i que no constitueixen treballs d'auditoria. El contingut de la taula va analitzar bàsicament el contingut de les NIA 900 emeses per la International Federation of Accountants (IFAC). Aquestes NIA versaven sobre «serveis relacionats», els quals si bé no es tracten d'auditories de comptes pròpiament dites, constitueixen una part important del nostre treball durant l'any. En concret, es va estudiar la NIA 910 que tractava respecte a les auditories limitades dels estats financers, la NIA 920 que versava en relació amb encàrrecs sobre determinants procediments acordats amb el client i, finalment, la NIA 930 que considerava els treballs relacionats amb compromisos d'elaboració d'informació financera (compilació d'informació financera).

Actualment, la IFAC ha emmarcat els «serveis relacionats» dins de les ISAE 4000, en concret, la 4400 per als treballs de procediments acordats relatius a informació financera (antiga NIA 920) i la 4410 per a la compilació d'informació financera (antiga NIA 930). Per la seva banda, l'antiga NIA 910 sobre auditoria limitada dels estats financers s'enquadra en la ISAE 2400 denominada treballs per revisar estats financers.

Però si hi ha quelcom que hem de destacar des de 1998 és l'elaboració de les ISAE 3000 «*Assurance Engagements other than Audits or Reviews of Historical Financial Information*» emeses per l'International Auditing and Assurance Standards Board (IAASB) de la IFAC.

En aquestes, s'estableixen els principis bàsics i procediments essencials a aplicar pels auditors en els treballs d'assegurament diferents d'auditoria o revisió d'informació financera històrica.

En l'actual economia, és evident un gran interès públic pels treballs d'assegurament d'alta qualitat sobre aspectes rellevants de les corporacions i que assolixen més que l'auditoria o la revisió dels estats financers. La IFAC no ha subestimat la importància dels treballs rellevants d'alta qualitat per a serveis d'assegurament. El mercat es dirigeix als auditors perquè proporcionin serveis d'assegurament sobre un ampli rang d'informació. Les ISAE 3000 proporcionen la plataforma perquè puguem oferir aquests serveis.

Les ISAE 3000 afronten una àmplia varietat de treballs, en concret: la ISAE 3400 l'examen d'informació financera prospectiva, la ISAE 3402 els informes que proporcionen un grau de seguretat sobre els controls en una organització de serveis, la ISAE 3410 els informes d'assegurament sobre informes de gasos d'efecte hivernacle i, finalment, la ISAE 3420 sobre els informes d'assegurament en el procés de compilació de la informació financera proforma inclosa en un prospecte.

Però addicionalment a la normativa concreta per a quatre tipus de treballs a realitzar descrita anteriorment, la ISAE 3000 també ofereix una norma general a aplicar sobre aquells treballs d'assegurament on no existeixi una ISAE individual. Així doncs, en la

1998

nostra opinió, ens trobem davant una norma suficientment sòlida però alhora dinàmica, que facilita la innovació en el camp de l'assegurament.

Dins els treballs d'assegurament diferents d'auditoria o revisió d'informació financera històrica, hem de distingir:

▪ Assegurament raonable / seguretat

positiva: L'objecte d'un treball d'assegurament raonable és reduir el risc fins a un nivell acceptable que permeti a l'auditor emetre la seva conclusió en termes de seguretat positiva (per exemple: en la nostra opinió, el control intern és efectiu, en tots els aspectes importants, amb base als criteris XYZ).

▪ Assegurament limitat / seguretat

limitada: L'objecte de la revisió és la reducció del risc fins a un nivell acceptable que permeti a l'auditor emetre la seva conclusió en termes de seguretat negativa (per exemple: basat en el nostre treball descrit en aquest informe, res ha cridat la nostra atenció que faci creure que el control intern no és efectiu, en tots els aspectes materials, d'acord amb els criteris XYZ).

El nivell de profunditat d'un treball de revisió d'assegurament raonable (seguretat positiva) és, per tant, substancialment major que aquell que es duu a terme en els treballs de revisió d'assegurament limitat (seguretat limitada).

Per a la realització de qualsevol treball d'assegurament, els auditors haurem

de complir amb els requisits ètics i implementar procediments de control de qualitat seguint els conceptes de l'ISQC 1. En qualsevol cas, per a la seva acceptació o continuïtat en l'execució del treball, és necessària una carta d'encàrrec i hem d'avaluar les amenaces i la nostra competència per realitzar aquest encàrrec.

L'auditor que realitzi un treball d'assegurament ha de planificar el compromís de manera que pugui ser realitzat de forma efectiva. Per això és necessària una comprensió general del tema en qüestió, una identificació i avaluació del risc, així com una resposta adequada a aquest risc. Depenent del nivell d'assegurament que s'ofereix haurem d'establir la quantitat de procediments a realitzar a l'objecte d'obtenir evidència suficient i apropiada.

L'informe que emetem pot ser presentat d'una manera «curta», com un resum executiu, o «llarga» on es defineixen tots els elements del treball. En qualsevol cas, l'informe haurà de contenir, com a mínim, els següents elements: el títol que identifiqui que és un informe independent d'assegurament de seguretat raonable, el destinatari, la identificació del treball i criteri desenvolupat, les limitacions inherents del treball, un paràgraf de restricció de l'informe –si va destinat a uns usuaris determinats–, una declaració per identificar la responsabilitat de les parts, una declaració que el treball es va realitzar d'acord amb les ISAE, un resum del treball desenvolupat, la conclusió; la data de l'informe, la signatura i l'adreça de l'auditor.

Amb relació als treballs d'assegurament, cal destacar l'adaptació de la ISAE 3000 que ha efectuat, amb permís de la IFAC, l'Instituto de Censores Jurados de Cuentas de España amb relació als Informes de Responsabilitat Corporativa (IRC) amb la publicació el setembre de 2008 de la Guia d'actuació sobre treballs de revisió d'informes de responsabilitat corporativa (Guia d'actuació 21).

L'objectiu d'aquesta Guia és promoure que els IRC i les seves pràctiques de verificació es converteixin en una pràctica tan habitual com la presentació d'informació financera i la seva verificació. Per això, la publicació de la Guia és una eina essencial per assolir els objectius que la informació continguda en els IRC gaudeixin de suficient fiabilitat i credibilitat. Habitualment, tant important és el desenvolupament de les bones pràctiques per part de les organitzacions, com la seva difusió, a causa dels efectes de conscienciació social que això genera. En conseqüència, el gran repte de les organitzacions és com difondre les accions realitzades i, el més important, com fer-les creïbles i com garantir que realment s'estan duent a terme.

En la Guia es manifesta que actualment no es donen les circumstàncies per emetre informes de seguretat raonable o positiva sobre els IRC presos en el seu conjunt, manifestant que aquest tipus d'assegurament només es podrà emetre sobre indicadors concrets i sempre que aquests indicadors formin part del procés de gestió real i efectiu de l'organització; siguin mesurables en el decurs del temps i es trobin sotmesos a control

intern, supervisió i seguiment quant a la seva anàlisi i control. Per aquest motiu, les recomanacions de la Guia es limiten al segon nivell d'assegurament: l'assegurament limitat.

L'objectiu de la revisió independent d'un IRC té per objecte que l'auditor pugui formular una conclusió sobre la fiabilitat i adequació a un estàndard apropiat de la presentació de les polítiques de l'organització informant, així com de les seves activitats, esdeveniments i indicadors d'acompliment relacionats amb la seva contribució a un desenvolupament sostenible. De forma general, aquest treball inclou la revisió: de l'adequació dels criteris de *reporting*, que aquests han estat aplicats de forma uniforme, de la fiabilitat de la informació que conté l'IRC, de la integritat d'aquesta

informació i de la seva adequada presentació i desglossament.

Un informe de revisió d'aquestes característiques ha de contenir una expressió clara de la conclusió de l'auditor sobre la informació objecte de revisió i presentar-se per escrit. Aquesta conclusió ha d'estar degudament fonamentada en el treball realitzat. Els possibles tipus de conclusió, per a aquests informes, són les següents:

- Conclusió favorable: quan l'auditor ha obtingut evidències que suporten l'emissió d'una conclusió sense excepcions.
- Conclusió amb excepcions a causa de limitacions al seu abast: quan l'auditor tingui limitacions en l'abast

que li impedeixin desenvolupar els procediments planificats.

- Conclusió amb excepcions a causa d'errors o manca d'informació: quan l'auditor hagi determinat que la informació sotmesa a revisió conté errors significatius per la qual cosa no és íntegra o adequada considerant els criteris aplicats en la seva preparació.
- Conclusió adversa: quan les excepcions identificades siguin tan rellevants que, a judici de l'auditor, impedeixin l'ús adequat de la informació revisada.
- Conclusió denegada: quan les limitacions a l'abast siguin tan rellevants que, en opinió de l'auditor, no permetin obtenir les evidències suficients per suportar una conclusió.

25 anys

3 espais diferents

10.000 participants

Més de 1.000 ponents

Més de 500 hores de formació professional

Més de 300 sessions

2015 ANYS

Som Auditors!

20i5 anys d'imatges

Mario Alonso

President de l'ICJCE

L'any 1999 parlàvem de «L'enfocament del treball de cara al compliment de les expectatives del client: el valor afegit en el treball d'auditoria». Si aquest any parléssim d'aquest tema diríem...

Que la regulació de la professió auditora ha evolucionat d'una manera vertiginosa, passant d'un entorn amb certes àrees d'autoregulació a un altre de clara supervisió pública, la qual cosa ha suposat canvis substancials en la manera de prestar serveis d'auditoria.

Però fem un petit repàs de l'evolució fins avui.

El juliol de 1999 parlàvem de les expectatives del client/usuari de l'auditoria i ens fèiem ressò de les conclusions del famós Comitè Cadbury: manca de connexió entre els auditors i els usuaris durant el procés d'auditoria, àmplia possibilitat de tractaments comptables alternatius, «industrialització» de les firmes d'auditoria, desig de reducció de costos. Dèiem llavors, també, que el client esperava una rendibilitat del servei d'auditoria contractat, fet que implicava una relació personalitzada i permanent i una visió més constructiva i menys crítica.

Ens plantejàvem, a continuació, com donar valor afegit a una auditoria i proposàvem un nou enfocament dels objectius de l'auditor, basat en la comprensió del negoci, la comunicació contínua amb el client, la gestió efectiva del risc d'auditoria, l'efectiva utilització de l'equip d'auditoria, l'ús efectiu de la tecnologia i l'avaluació de l'execució del treball per identificar àrees de risc. En definitiva, transmetre al client que estem prestant un bon servei demostrant que coneixem el seu negoci. I a més de la comprensió del negoci, suggeríem

l'oferta de serveis col·laterals a l'auditoria.

En suma, proposàvem aportar valor afegit per reduir el gap d'expectatives, passant d'un enfocament tradicional d'auditor «revisor-fiscalitzador» a un altre de «col·laborador-revisor».

Què diríem el juliol de 2015?

Primer, fem un petit repàs a l'evolució de la legislació en l'àmbit de l'auditoria a Espanya.

La Llei d'auditoria de comptes de 1988 fou objecte d'una notable reforma per la Llei 44/2002, de mesures de reforma del sistema financer, que recollia les recomanacions de la Comissió europea de 2000 i 2002 sobre control de qualitat i sobre independència, respectivament, i reforçava el règim de competències atribuït a l'ICAC en relació, sobre tot, amb el deure d'independència.

El procés de reforma va culminar amb l'aprovació i publicació de la Directiva 2006/43/CE, que modificava les directives vigents fins llavors. La seva finalitat era la d'harmonitzar els requisits que s'exigeixen per a l'exercici de l'activitat d'auditoria en l'àmbit de la Unió Europea, sobre la idea que aquesta desenvolupa una funció d'interès públic. Constituïen els objectius d'aquesta directiva exigir l'aplicació d'un únic grup de normes d'auditoria, l'actualització dels requisits de formació, la definició d'ètica professional i l'aplicació tècnica de la cooperació entre autoritats competents dels Estats membres i entres aquestes

autoritats i les autoritats de tercers països, en nom d'augmentar i harmonitzar la qualitat de l'auditoria de comptes en la Unió Europea i consolidar la confiança en aquesta activitat.

La Llei 12/2010 va incorporar a la legislació nacional la nova Directiva Europea 2006/43/CE i el 2011 es va publicar el text refós de la Llei d'auditoria de comptes, oferint-se un text sistemàtic, harmonitzat i unificat, comprensiu de la normativa aplicable a l'activitat d'auditoria de comptes. Aquesta segona reforma de la legislació sobre auditoria de comptes va suposar un punt d'inflexió cap a un sistema de supervisió pública amb modificacions substancials en molts aspectes, entre els quals destaquen la regulació del deure d'independència basat, per una part, en l'enunciació d'un principi general d'independència i, per l'altra, en l'enumeració d'un conjunt de circumstàncies, situacions o relacions específiques en les quals es considera que, en el cas de concórrer, els auditors no gaudeixen d'independència respecte a una entitat determinada.

D'altra banda, amb la reforma operada en la Llei 12/2010 s'incorporava el concepte d'entitats d'interès públic, als efectes d'exigir als qui auditen els seus comptes, determinats requisits i condicions específics, en relació, entre altres aspectes, amb l'obligació de publicar un informe anual de transparència i de rotació del signant de l'informe, a més d'haver de comptar, determinades entitats, amb comitè d'auditoria.

1999

La crisi financera va posar al descobert deficiències de les auditories legals, sobretot en allò que es refereix als bancs i les entitats financeres, per la qual cosa la Comissió Europea va escometre una altra reforma en profunditat de la legislació sobre auditoria, que es va plasmar en la Directiva 2014/56/UE, de modificació de la directiva d'auditoria, complementada pel Reglament 537/2014, que estableix els requisits específics per a l'auditoria legal de les entitats d'interès públic. Ambdues normes han d'estar transposades abans del 17 de juny de 2016. Els elements clau d'aquesta reforma es refereixen, en el cas d'entitats d'interès públic, que és el col·lectiu en el qual es concentren les modificacions, a la rotació obligatòria de les societats d'auditoria, a la licitació obligatòria i a la limitació en la prestació de serveis diferents de l'auditoria.

A Espanya s'ha escomès ja la transposició de la nova legislació europea i, en aquests moments, es troba al final de la seva tramitació parlamentària.

La crisi ens ha afectat des de tres vessants. Per una banda, ha implicat una important reducció dels ingressos, causada per una disminució de l'activitat i per la rebaixa d'honoraris. Per l'altra, estem patint la crisi com a empreses: falta de liquiditat, morositat, augment de la competència, increment de costos per a l'assegurament dels nostres propis riscos professionals, etc. I finalment, s'han incrementat les despeses, ja que les firmes d'auditoria i els auditors individuals hem hagut d'adaptar-nos als

canvis normatius que s'estan produint en els darrers anys i que han suposat més despeses en formació, en la millora dels sistemes de control de qualitat intern, en la posada en marxa de les Normes internacionals d'auditoria, etc.

Sol resultar pràctica habitual, ho hem vist en crisis anteriors –la Llei Sarbanes Oxley com a reacció al cas Enron, o la Llei financera de 2004 a Espanya–, que els reguladors tendeixin a incrementar la pressió sobre els auditors de comptes esperant que amb això millori el control i la qualitat de la professió. A Espanya assistim des de 2010 a nombrosos canvis regulatoris, alguns necessaris i adequats com la Llei d'auditoria de comptes, que va transposar la directiva europea i ha sigut fonamental per a modernitzar i adaptar la nostra activitat; i d'altres, en la nostra opinió, poc encertats, que porten a una sobreregulació del sector que, en molts casos, està posant en perill la supervivència dels despatxos més petits, com la definició d'entitats d'interès públic; les normes sobre incompatibilitats: amb la concentració d'honoraris i les extensions subjectives, i els procediments per al compliment de la formació obligatòria, etc.

En aquest context de sobreregulació –que està afectant a tota la professió, i especialment a les petites i mitjanes firmes d'auditoria, ja que són les que s'enfronten a majors dificultats per al compliment normatiu–, els auditors de comptes hem evolucionat i ens hem adaptat a les noves circumstàncies

i al que ara ens demana la societat, per seguir exercint com a valedors del bé públic en què s'ha transformat la informació economicofinancera. La implementació de la normativa internacional d'auditoria ja implica, d'una manera clara, la necessitat d'entendre el negoci i el sector del client i identificar i valorar els riscos d'incorrecció material, i marca les pautes per a una comunicació recíproca amb els responsables del Govern.

Ens trobem en el procés d'evolucionar des de ser experts comptables a avaluadors de riscos, tractant de mirar cap al futur, a més d'analitzar el passat. Els avenços en la implantació dels denominats informes integrats, que inclouen no sols matèries econòmiques, sinó socials, mediambientals i de govern corporatiu, així ho demostren.

Emili Gironella

Censor Jurat de Comptes
Acadèmic Numerari de la Reial Acadèmia de Doctors

L'any 2000 parlàvem sobre «Novetats d'auditoria i comptabilitat». Si aquest any parléssim de les novetats dels darrers anys sobre comptabilitat, diríem: «La nova comptabilitat: innecessàriament complicada i amb abundant informació inútil».

Efectivament, des de l'aprovació del Pla general de comptabilitat de 2007, que va incorporar a la nostra legislació mercantil les Normes internacionals d'informació financera (NIIF) i els seus desenvolupaments posteriors a través de les resolucions de l'Institut de Comptabilitat i Auditoria de Comptes, s'ha produït un autèntic cataclisme en la nova comptabilitat, doncs amb la seva concepció ha entrat en territori comanxe.

Les meves observacions amb relació a la nova comptabilitat i el seu producte final, que són els comptes anuals, en especial per a les petites i mitjanes empreses, que representen la pràctica totalitat de les entitats mercantils en la Unió Europea, són molt clares i no admeten dubtes. Aquí teniu una llista d'urgència d'alguns dels profunds canvis introduïts per aquest Pla, davant els quals és comprensible que molta gent, incloent-hi els experts, senten prevenció i fins i tot rebuig en molts d'ells:

1. *Excessiu recurs a la valoració de certes partides mitjançant estimacions comptables.* L'estimació inicial del valor actual de les obligacions assumides derivades del desmantellament o retir de certs béns d'actiu, el càlcul del deteriorament de valor dels actius, el tipus d'interès o descompte aplicable a determinades operacions, el càlcul de la quantia de les provisions del passiu, les hipòtesis empleades per calcular el valor actuarial de determinats passius o la probabilitat de poder compensar o no, en el futur, les pèrdues fiscals comptabilitzades com a actius per impost diferit, són alguns exemples de la necessitat

de realitzar infinitat d'estimacions comptables que impliquen la utilització de pronòstics de fets i situacions futures amb aplicació, a més, de càlculs financers amb la conseqüència final de general subjectivitat i/o encoratjar l'arbitrarietat en els responsables del seu càlcul davant la dificultat de la seva quantificació objectiva.

2. *Valoració discutible de determinats actius.* Es continuen aplicant determinats criteris de valoració que són si més no discutibles, com per exemple, la valoració a cost històric dels béns de l'immobilitzat material i inversions immobiliàries, en especial dels terrenys i les construccions, i també d'una part de les inversions financeres en el capital d'empreses del grup, multigrup i associades –sempre que el seu valor de mercat no sigui inferior, en aquest cas, aquest valor s'ha de deteriorar– quan, en moltes ocasions, el seu preu de mercat és molt superior al comptabilitzat. Em pregunto on queda el concepte o corollari d'imatge fidel que han de perseguir els comptes anuals seguint aquest criteri de valoració, perquè és evident que, en molts casos, aplicant aquest criteri de valoració caduc i cavernícola, els comptes anuals no reflecteixen –ni de lluny– la imatge fidel del patrimoni i de la situació financera de moltes empreses.

3. *Multiplicitat de tractaments comptables i criteris de valoració diferents.* Ratlla l'absurd, econòmicament parlant, que existeixin tractaments comptables i criteris de valoració diferents per a certs actius

2000

en virtut de la intenció que té l'empresa en la seva possessió, com passa en el cas d'alguns actius financers (agrupats modernament dins de la denominació, francament jocosa, d'instruments financers), que ja és de broma aquesta qualificació per a determinats comptes d'actiu i de passiu.

4. *Presentació d'alguns estats financers.* La presentació d'alguns estats financers inclosos en els comptes anuals contenen serioses deficiències, com passa, per exemple, amb el model del compte de pèrdues i guanys. Efectivament, entre d'altres, no informa d'una qüestió tan essencial com és el cost de les vendes –o cost dels productes venuts com ho denominen altres–; o inclou dins del resultat d'explotació algunes partides que, conceptualment, no són tals, com la 9. Imputacions de subvencions d'immobilitzat no financer i altres; 11. Deteriorament i resultat per alienacions d'immobilitzat; 12. Diferència negativa de combinacions de negoci, o la 13. Altres resultats; o que hagi desaparegut per art d'encantament la classificació de les antigues partides extraordinàries perquè això no interessava a alguns, la qual cosa representa, evidentment, una autèntica manipulació i tergiversació del resultat; o l'estat de canvis en el patrimoni net, que no té cap utilitat i que l'únic que aconsegueix és embolicar la ment de molts lectors dels comptes anuals; o l'estat de fluxos d'efectiu – que s'hauria de titular de cobraments i pagaments de l'exercici X, que això ho entén tothom– que si es busquen en els seus "Fluxos d'efectiu de les activitats d'explotació" els cobraments percebuts

de clients, de deutors varis, de les administracions públiques i d'altres, i els pagaments satisfets als proveïdors, a creditors comercials, al personal, a la Seguretat Social, a l'Administració pública per IVA, únicament per citar els més representatius i més habituals en el món empresarial, simplement no es trobaran i, en el seu lloc, el lector d'aquest estat financer trobarà partides com el resultat de l'exercici abans d'impostos, ajustaments del resultat, canvis en el capital corrent, i altres fluxos d'efectiu de les activitats d'explotació, amb la qual cosa no entendre res i passarà olímpicament d'aquest estat financer perquè no l'informarà de res del que busca i hauria de detallar específicament allò per al qual està pensat, però que no facilita.

5. *Informació inútil en la memòria.* La memòria s'ha convertit en un sac on hi cap tot o en l'estat financer per excel·lència en el qual teòricament qualsevol usuari dels comptes anuals hauria de trobar la informació financera i d'altra naturalesa necessària, adequada i útil sobre l'empresa. Tanmateix, això no és així.

De moment i com a simple exercici de realitat, convido a qualsevol lector interessat que es procuri els comptes anuals de qualsevol empresa que cotitzi les seves accions en la borsa de comerç i les llegeixi. Puc assegurar-li per endavant que, voluntàriament, no arribarà al final perquè es veurà negativament defraudat pel seu contingut.

El motiu és obvi: és tal la quantitat de dades i informacions absurdes i innecessàries, explicacions que no aclareixen res ni aporten cap valor afegit, quadres que no tenen raó de ser i autèntica informació escombraria, que el seu únic objectiu és reomplir pàgines, insultar la intel·ligència dels lectors i marejar la perdiu, que es cansarà pel camí i no culminarà la seva lectura, a més que, en llegir tal acumulació de despropòsits, arribarà un moment en què no voldrà continuar voluntàriament la lectura per no perdre inútilment el temps en no interessar-li el contingut.

Però en alguna cosa sí que s'ha de reconèixer la utilitat de la memòria. Les greixoses memòries dels comptes anuals de moltes societats s'han convertit en el medi no químic ideal per ajudar a dormir al lector si té la precaució de situar-les cada dia en la seva tauleta de nit i iniciar la seva lectura. Estic completament segur que l'efecte soporífer serà més que suficient per instar-li en la funció fisiològica que desitja, a més que no tindrà cap conseqüència negativa per a la seva salut.

Perquè, tot s'ha de dir, una cosa és informar i una altra molt diferent cultivar la depressió col·lectiva. En realitat, per ser franc, la informació financera realment útil i rellevant que haurien de proporcionar les empreses a través dels seus comptes anuals, simplement brilla per la seva absència perquè no es facilita. La informació financera útil i rellevant que qualsevol interessat vol conèixer és la referent a la seva solvència a curt

termini –el que erròniament alguns denominen liquiditat–; la seva solvència a llarg termini; el seu grau o nivell d'endeutament –a curt termini i a llarg– i a qui se li deu; la seva rendibilitat –tant l'econòmica o rendiment dels seus actius com la financera o rendibilitat per als accionistes–; l'import dels seu resultat d'explotació, de forma adequadament calculada i no el reflectit en l'apartat A.1) del model del compte de pèrdues i guanys normal del PGC 2007 perquè prèviament ja he esmentat que inclou partides que conceptualment no són pròpiament d'explotació; l'anàlisi de la incidència de les partides extraordinàries en el resultat de l'exercici per tenir les idees clares del resultat ocorrent de l'empresa; la projecció de la tresoreria per al proper

exercici; l'import del punt mort o umbral de rendibilitat; i tants altres punts rellevants que l'abast d'aquest article no em permet ampliar.

6. *Utilització de neologismes i termes de difícil comprensió.* La utilització d'expressions i vocables privatis d'experts i hiperexperts és una autèntica xacra de l'actual comptabilitat que la fa inaccessible per als profans, creant, en conseqüència, incomprensió i un rebuig de grans proporcions del que es pretén comunicar i informar. Davant l'actual selva terminològica, la impressió és que existeix una lliça implícita entre els entesos per veure qui la diu més gran i sofisticada. La bona informació, igual que la medicina, només millora les nostres vides quan arriba a tot el món.

La comptabilitat, igual que qualsevol altra disciplina, existeix per prestar un servei útil a la societat. En la mesura que ho compleixi o no, es reconeixerà la seva utilitat o resultarà nul·la.

A causa de les limitacions, carències i deficiències abans exposades, i si això no canvia en el futur, la meua opinió és que la comptabilitat i el seu producte final, els comptes anuals, caminen cap a la reserva, com aquells pobres indis en les praderies d'Arizona.

El Col·legi a las xarxes socials

“Espero i desitjo que puguem celebrar 25 Fòrums més i que continuï tenint l'èxit que ha tingut fins ara.”

“Tots som Fòrum! Tots som importants i necessaris en el més destacat congrés del sector de l'auditoria a Catalunya.”

“És un esdeveniment ineludible a l'agenda dels professionals d'auditoria, organitzat en el millor moment possible del calendari auditor, quan la temporada ja està pràcticament finalitzada, l'estiu a tocar i amb nous reptes per assolir a la tornada.”

“Són molts anys de referent a la nostra vida professional. Punt de trobada amb novetats i de contactes per agafar el pols a la professió.”

“El repte és arribar a complir 25 anys més, i per aconseguir-ho cal treball, innovar i tenir molta il·lusió. Crec que el repte s'ho val.”

“Asistí al primero en 1991, era un poco más joven pero fue una gran experiencia profesional y personal.”

“¡Que el 25è Fòrum sea un MUST en tu agenda! Yo estaré.”

“Durant aquests anys de Fòrum la meva assistència ha coincidit amb les diferents etapes de la meva vida professional.”

“El Fòrum és la festa de l'Auditor, any rere any és el punt de trobada de companys i amics on compartim durant dos dies les nostres experiències.”

“És interessant assistir anualment a aquest Fòrum, ja que permet debatre els canvis de la nostra professió amb altres professionals, adquirir nous coneixements i retrobar a professionals coneguts.”

“Una oportunidad para el debate de los temas y preocupaciones de moda en auditoría... ¡Y QUE SE CUMPLAN MUCHOS MAS...!”

Ramon Rubinat

Soci de PROAUDIT, S.L.P.

L'any 2001 parlàvem sobre «El comerç electrònic. Un canvi en la gestió: aspectes pràctics i legals». Si aquest any parléssim d'aquest tema diríem «El comerç electrònic, una imparable i complexa realitat»

Efectivament, revisant els punts clau de la taula rodona me n'adono que la fe que teníem en la importància, dinamisme i innovació en la manera de fer negocis que comportaria aquest canal, ha quedat sobradament refermada i àdhuc superada per la realitat, no quant a volum sinó en maneres de fer. Així ens trobem que empreses com Alibabá, que en aquell moment no n'havíem ni sentit a parlar, cotitzen avui a la borsa de Nova York i són capaces de crear una cosa tan estrambòtica com «el dia del solter» que en un dia factura 7.500 milions d'euros, amb 278 milions de comandes. Tampoc podíem imaginar temes com l'aparició dels mòbils en aquest camp (el 2013, el 27% dels consumidors ja utilitzaven el mòbil per les seves compres en línia), tecnologia 4G, *i-cloud*, etc.

Al mercat espanyol –que al segon trimestre de 2001 (quan es va fer la taula rodona) s'havien fet amb mitjans de pagament vinculats a targetes bancàries 534.310 operacions amb un volum de 13 milions d'euros– ens trobem que les darreres dades referides a un segon trimestre (que corresponen a 2013) es van fer 46.484.243 operacions amb un volum de 1.344 milions d'euros.

És a dir creixement exponencial però molt més fort en mercats grans i homogenis com els EUA i la Xina. D'aquesta manera per al 2015 s'espera que el volum de comerç electrònic B2C a Àsia Pacific se situï en 681,2 bilions de dòlars, mentre que als EUA i a Europa Occidental, s'arribi als 538,3 i 382,7 bilions de dòlars respectivament.

Però a més de l'esclat del comerç electrònic, a la taula rodona també es van tocar aspectes que es preveien problemàtics i que encara estan per solucionar.

No calia ser gaire expert per adonar-se que un aparador públic de lliure accés per internautes i consumidors de tot el món, tindria un enorme impacte tant per la informació (autèntica i falsa) que això genera en tots sentits i que s'escapa de qualsevol control, com per les rigideses legals i fiscals que caldria superar. També es preveia la problemàtica de seguretat que aquesta nova forma de relacionar-nos comercial i professionalment comportaria.

Així, parlàvem de confidencialitat, autenticitat, integritat, prova, normativa fiscal i altres aspectes legals que s'haurien de contemplar.

Què diríem ara de tot això? Dons que si en general i en global podem parlar d'un bon resultat per a l'economia mundial i unes condicions de seguretat raonablement acceptables, també hi ha hagut una doble distorsió: per una banda, el comerç electrònic ha trencat i burlat quantitat de controls legals i obligacions tributàries, ha perjudicat els drets de propietat intel·lectual i ha arruïnat a moltes empreses fent-ne créixer de noves amb maneres totalment diferents d'actuar, ha primat el *low cost*, facilitat el *dumping*, l'evasió fiscal, la competència deslleial, etc.; però també, per altra banda, les rigideses normatives han impedit una major eclosió del comerç electrònic en mercats amb normatives

2001

legals i fiscals diferents i poc adaptades (cas paradigmàtic la Unió Europea).

Analitzem els dos aspectes:

a) El comerç electrònic s'aprofita de la manca de normativa o directament la vulnera.

Vlatko Vedral, que és professor d'Informació quàntica a Oxford, sosté que el component essencial de l'univers no seria la matèria ni l'energia sinó la informació. Aquest és un pensament profund que no sé si serà veritat (la investigació científica basada en la mecànica quàntica ho esbrinarà) però sí és cert que internet amb totes les seves aplicacions i el comerç electrònic han creat un camp d'informació, que no se sap ben bé on està situat i com està controlat, amb una força tal que ha capgirat la realitat i la normativa pensada per elements (personals o materials) físics situats a llocs físics concrets i que es movien per espais tridimensionals totalment acotats i delimitats. Si l'univers és la manifestació d'un camp d'informació, la nostra espècie ja l'ha trobat.

D'aquesta manera, la confidencialitat de les operacions no es pot garantir. Els serveis secrets dels principals estats del planeta, *hackers* i similars, han tingut un camp abonat per filtrar i rastrejar tota la informació que circula per internet. Ningú pot estar segur de la privacitat. Qualsevol operació o informació pot quedar registrada per sempre. Tots portem a la butxaca un aparell que permet filmar, fotografiar, etiquetar, enregistrar,

localitzar i ser localitzat, comprar, vendre, pagar, utilitzar com entrada, bitllet de transport, opinar, etc. i a més a més té la possibilitat, a la qual ens hem tornat addictes, a penjar-ho alegrement a través de la xarxa.

En aquesta línia, i com a armes defensives ara apareixen termes com «el dret a l'oblit» referentat pels Tribunals de Justícia europeus i motiu de contenciosos amb gegants de les noves tecnologies com Facebook i Google. En plena construcció del futur reglament europeu de protecció de dades i la negociació del tractat de lliure comerç entre Europa i els Estats Units, aquestes exigències europees són enteses des de Silicon Valley com armes defensives contra la innovació feta des d'aquell país.

En aquest sentit, el responsable de polítiques públiques de Facebook a Europa, Richard Allan, es queixava en una carta pública recent dient que «en dificultar la creació i posada en marxa d'un negoci a internet, amenacen amb reduir la productivitat d'Europa i la utilitat de la xarxa». A aquesta queixa, la investigadora i advocada experta en dret de la informació de la Universitat de Cambridge, Julia Powles, contesta: «Aquells que equiparen protecció de la privacitat amb proteccionisme del comerç estan equivocats. De fet, si defenses aquest argument podries equiparar els intents sistemàtics de minar la privacitat amb un proteccionisme de comerç diferent, concretament la protecció del comerç dels EUA i de la indústria».

Podem veure que la controvèrsia està servida i el dret internacional no resoldrà a curt termini i d'una manera harmoniosa aquest xoc d'interessos.

Quant a la fiscalitat, drets d'autor i propietat intel·lectual, la reglamentació no ha pogut fer front a les possibilitats de deslocalització de les operacions. El desembre de 2014 el diari *El Mundo* denuncia que Google Espanya, amb una facturació superior als 1.000 milions d'euros, només va pagar a Hisenda 1,7 milions d'euros, un import similar al d'una petita i mitjana empresa. L'any anterior, afegeix el diari, només va pagar 33.000 euros perquè el benefici es trasllada a Irlanda per després derivar-lo a les Bermudes.

Ara mateix he escrit a Google "*descarga de películas gratis en español completas*" i he obtingut 600.000 resultats. L'impacte negatiu per als propietaris dels drets és enorme. Això sí, les nostres dades com a usuaris d'aquests serveis «gratuïts» quedaran registrades i ens oferiran tot tipus de productes. Si per exemple, cerquem una habitació en un lloc, quan tornem a entrar a internet ens sortiran multitud d'anuncis relacionats. Tots els nostres gustos, preferències, capricis, i opinions són degudament filtrats i analitzats per saber què ens poden oferir i vendre.

b) Les rigideses normatives impedeixen el lliure desenvolupament del comerç electrònic.

Les plataformes de comerç electrònic ofereixen productes i serveis amb

preus determinats i ultra competitius, però segons qui sigui el destinatari del producte o servei aquest preu, que serà el de sortida, no tindrà res a veure amb el seu cost final per l'adquirent ni el que rebrà el qui el presti (en el cas de serveis).

Així, la complexitat de tipus impositius (IVA), aranzels, productes prohibits a determinats territoris, retenció a compte de l'impost de no residents, convenis entre països, falta de conveni, etc., provoca una situació d'incertesa i complexitat legal que dificulta enormement les operacions.

Així, pot succeir (cas verídic) que hom compri un producte als Estats Units amb un valor de 170 dòlars i rebí un comunicat de la duana de Madrid dient-li que el

producte està retingut a l'espera de despatx. Un cop fets els tràmits, pagat el despatxant, IVA, aranzels, etc. resulta que el producte s'ha encarit 105 euros. Amb la qual cosa aquella persona no torna a comprar mai més a mercats exteriors.

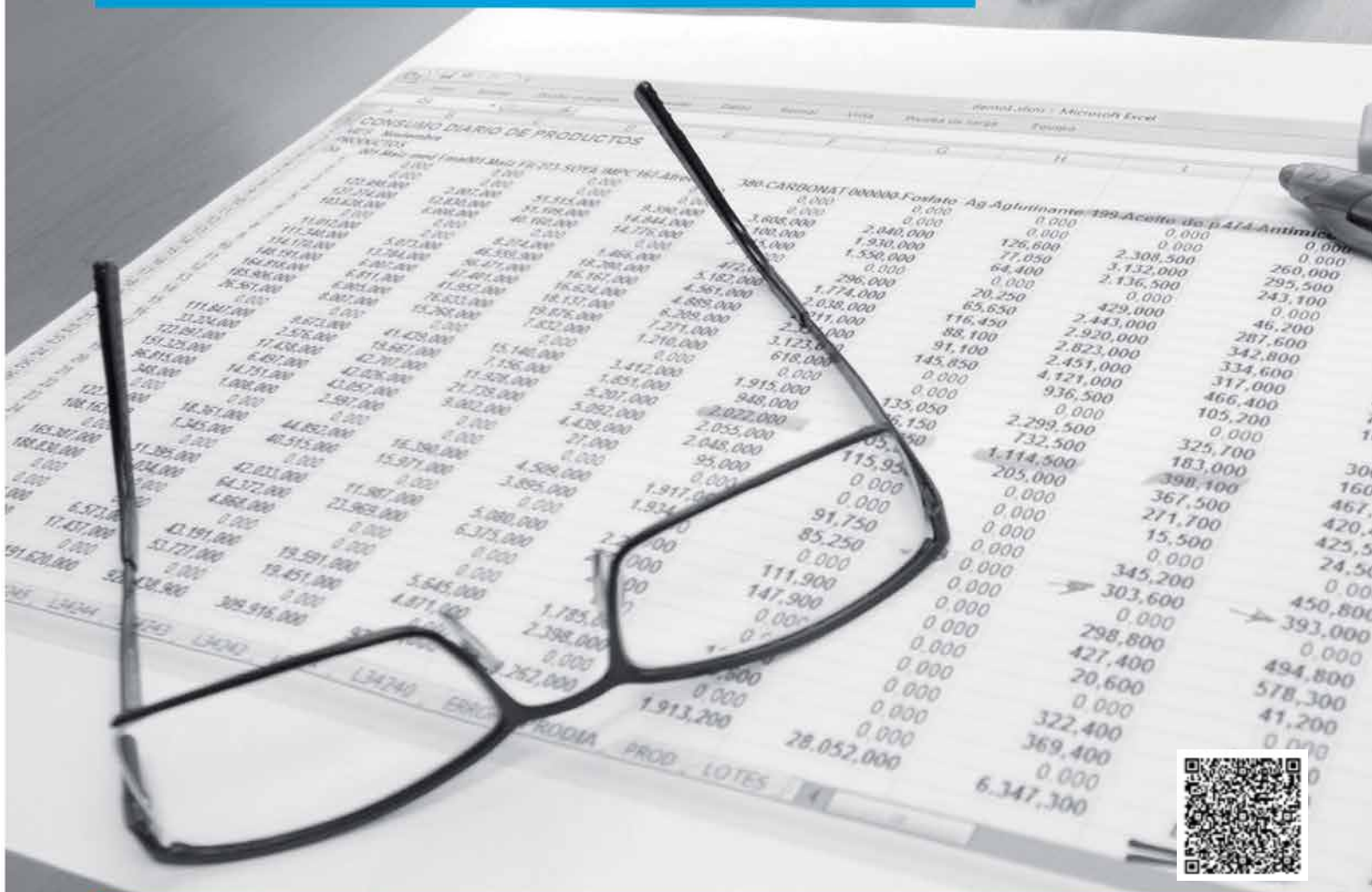
També pot succeir que empreses d'aquí que enviïn productes que els hi ha comprat per comerç electrònic des dels Estats Units, rebí la recomanació de l'empresa de paqueteria, d'enviar el paquet com a regal i amb un valor preu inferior al real. Això es fa amb la finalitat d'evitar al client final els costos expressats en l'exemple anterior i que així et continuï comprant. D'aquesta forma, multitud d'articles circulen per tot el món sense pagar impostos, ni aranzels i perjudicant a la botiga de comerç tradicional.

L'embolic i disparitat normatiu és impressionant, així el passat dia 6 de maig la Comissió Europea va presentar una estratègia integral amb setze mesures a complir abans de finals de 2016, centrades en garantir un accés en igualtat de condicions i més segur a serveis i béns a través d'internet, per tal d'impulsar un veritable mercat únic digital a tota la Unió Europea. Tal com fa 14 anys ja preveiem, la tecnologia ha anat molt més ràpida que la llei. Però la solució és complicada perquè a mercat global es precisa legislació harmonitzada i interessos unitaris. Aquest és el repte i tots sabem com n'és de difícil que els Estats cedeixin poder.

MÀSTER UNIVERSITARI EN

Auditoria de Comptes i Comptabilitat

Programa Semi presencial

Màster Universitari homologat per l'Institut de Comptabilitat i Auditoria de Comptes per a la dispensa de l'examen teòric d'accés al Registre oficial d'auditors de comptes. Incorpora 1.000 hores de pràctiques professionals que computen a efectes de la formació pràctica necessària per a l'accés a la professió d'auditor de comptes.

Calendari: pròxima edició **octubre 2015**

El CEU és una obra de l'Associació Catalana de Propietaris

masters@uao.es | 93 254 09 00
www.uaoceu.cat/masters

Col·legi
de Censors Jurats
de Comptes
de Catalunya
= **EL C0L·L361**

Universitat
Abat Oliba CEU

Emili Coll

Soci d'ACTIVA Auditoria & Consultoria

L'any 2002 parlàvem d'«Auditoria en temps de crisi. Valoració estratègica de l'empresa, valor de la informació comptable, programes de treball específics, àrees de risc». Si aquest any parléssim d'aquest tema diríem...

L'any 2002 una de les paraules clau en l'àmbit econòmic, potser la més encisadora, era «euro». Efectivament, la moneda sobre la que tant s'havia escrit i sobre la qual es dipositaven tantes esperances, passava a ser una realitat tangible; una realitat que desafiava les nostres capacitats de càlcul mental (per la nostra obstinació de seguir traduint els nous preus a pessetes) però una realitat al cap i a la fi. Per a la societat espanyola, haver accedit des del primer moment al club selecte de la zona euro es vivia com un èxit, ja que suposava la superació de retards atàvics i l'homologació definitiva del país en termes de modernitat. Els que ja estàvem en actiu en aquells anys recordem com acabàvem de sortir de l'efecte 2000 i que tot just ens acabàvem de desenganyar del que fins aleshores s'havia anomenat, no sense un xic de supèrbia, «nova economia». Potser ara alguns somriuen recordant com a tot això ho vàrem qualificar de «crisi», ignorants com érem del tsunami que alguns anys més tard ens havia d'arribar.

En el món empresarial, i en particular a casa dels auditors, retronaven amb força les conseqüències de les tempestes Enron, Worldcom i altres, que van posar en qüestió les bases ètiques del sistema capitalista i es van endur per davant a vertaders monstres consagrats del nostre sector. La professió a tot el món restava estupefacte i es debatia en mesures per a tornar a recuperar la seva credibilitat mentre governs i parlaments esmolaven les eines reguladores.

Pot semblar que aquest viatge retrospectiu sigui una llicència a la nostàlgia però en realitat no és sinó un eina de contrast per a constatar el poc aprendre en aquells anys. Efectivament, bona part dels elements protagonistes d'aquella època han estat altre cop en el centre de la convulsa i dramàtica vida econòmica d'aquests darrers anys i segueixen condicionant la sortida a la crisi actual. Aquell euro incipient i exultant, orgull de la classe política i de l'alt funcionariat europeus, es va revelar en poc temps en un instrument mal i insuficientment dissenyat que ha calgut apuntalar a pedaçes per a evitar el seu desplom. Tampoc les pràctiques reprovables en els negocis no han deixat de martellejar en cap moment la vida econòmica i social del país; no cal esmentar ara la llarga llista de noms propis que han constituït vertaders escàndols públics. D'altra banda, la gran conclusió a la qual havíem arribat al final d'aquella crisi de principis del mil·lenni era que només hi havia una «economia», ni «nova» ni «vella» en terminologia de l'època, i que aquesta «economia», llevat d'excepcions molt comptades, es basa en la realitat tangible dels fluxos de caixa més que no pas en grans expectatives, inspirades en models de negoci impossiblement palanquejats. En molt poc temps, tothom es va oblidar d'aquesta lliçó per a apuntar-se al joc de les bombolles, que és el més perillós de tots els jocs que es fan i es desfan.

Al llarg de tots aquests anys, la nostra professió s'ha anat sofisticant a Espanya

2002

i arreu del món. S'ha treballat molt en l'àmbit dels requeriments d'ètica i en els aspectes tècnics i normatius, procés que ha culminat amb l'entrada en vigor arreu de les Normes internacionals d'auditoria. Vistes en perspectiva, en el cas espanyol, constitueixen un corpus normatiu clarament superior a les normes anteriors. Probablement no han entrat amb conceptes radicalment nous, però el rigor, el grau de profunditat i la coherència interna amb què són tractats tots els aspectes de la professió proporciona eines molt valuoses a l'auditor per a desenvolupar la seva tasca de manera solvent davant la creixent complexitat de l'economia. Així, mentre el 2002 parlàvem d'àrees de risc en empreses en crisi, ara focalitzem l'atenció directament en els riscos de negoci que poden afectar els estats financers dels nostres clients provocant-los incorreccions materials que hem de saber identificar. I parlem de manera asèptica però sense embuts del risc, que afecta de manera particular a les empreses en crisi, que es manipulin intencionadament els actius, incloent entre aquests actius un de molt preuat i sensible com és la informació financera.

Si alguna cosa vàrem aprendre el 2002, i la realitat contumaç ens ha tornat a recordar en aquests anys de crisi profunda, és que el *cash* és el rei i que, com a corol·lari, els actius no tenen un valor intrínsec i intemporal sinó que aquest depèn de la seva recuperabilitat. Per tant, els *drivers* de generació i consum d'efectiu, així com la

valoració realista dels actius han d'estar constantment en la nostra pantalla d'avaluació de riscos. Afortunadament, ara disposem d'un instrumental més complet per a treballar com ara l'estat de fluxos d'efectiu, els propis conceptes d'actiu i passiu, amb un contingut més financer i menys jurídic, o el concepte de valor raonable per a posar només alguns exemples.

En un entorn de crisi o de devastació postcrisi com l'actual, conviuen les empreses que encara estan en el pendent de baixada amb empreses fortes que han resistit o fins i tot han millorat; i enmig tota una graduació d'empreses més o menys exhaustes, més o menys afeblides i més o menys estabilitzades. Identificar en quin estadi es troba el nostre client implica per part nostra una valoració objectiva de la seva estabilitat financera i dels esforços que està duent a terme per a superar la situació, en definitiva, una valoració de la seva continuïtat futura en la qual ens ha d'ajudar una anàlisi acurada de fets posteriors al tancament que puguin confirmar o mitigar les nostres conclusions. Però no ens hem d'enganyar, desvelar la margarida de la incertesa en la continuïtat o no de l'empresa sempre ha estat una de les proves de foc dels auditors i no és endebades que la NIA-ES 570 concentra esforços en fer que els auditors ens assegurem de la nostra posició respecte a això.

En definitiva, les crisis se succeeixen en la història, algú va dir fa temps que són consubstancials al sistema, mentre l'espècie humana és feble i en el fons aprèn poc d'elles i per tant està condemnada a patir-ne les conseqüències un cop rere l'altre. Els auditors, modestos en la nostra professió, hem de continuar generant resposta a la necessitat d'informació fiable i per a aquest noble objectiu no deixem d'actualitzar el nostre instrumental i les nostres habilitats per a estar a l'alçada dels temps que ens toca viure.

Gabino Mesa

Soci de GABINO MESA AUDITORES

L'any 2003 parlàvem de «La funció de l'auditor en la nova Llei concursal». La nova legislació introduïa la figura de l'auditor i desenvolupava les funcions encomanades com a administrador concursal. Si aquest any parléssim d'aquest tema diríem: «L'evolució de la figura de l'auditor en la legislació concursal».

L'any 2003 la publicació de la Llei 22/2003, de 9 de juliol, va suposar una transformació i simplificació dels procediments d'insolència a través de la reforma de la legislació concursal, reparant la dispersió de les normes vigents derivades de la codificació espanyola del segle XIX i optava pels principis d'unitat legal, de disciplina i de sistema.

Aquella Llei simplificava l'estructura orgànica del concurs establint únicament dos òrgans necessaris en el procediment: el jutge i l'administració concursal.

L'administració concursal va quedar relegada en el seu article 27 conforme a un model totalment diferent del vigent fins llavors, optant per un òrgan col·legiat en la composició del qual es combinava la professionalitat en aquelles matèries de rellevància per a tot concurs: la jurídica i l'econòmica.

Així constava en el text de l'article 27.1, en el qual s'indicava la composició de l'administració concursal integrada per tres membres, entre els quals figurava la d'un auditor junt a un advocat i un representant dels creditors amb obligació de designar a un professional advocat

o auditor si el creditor administrador concursal fos una persona jurídica. Com a especialitat d'això, en el seu article 190, establia un límit d'1.000.000 d'euros en la xifra del seu passiu per a l'aplicació del procediment simplificat que comportava la reducció de l'administració concursal a un únic membre advocat o auditor.

Amb la nova Llei concursal, d'aplicació des de setembre de 2004, es van començar a tramitar els procediments d'insolència, no obstant això, en el període de 10 anys des de la seva entrada en vigor, s'han produït ni més ni menys que 21 reformes (incloses les de menor incidència per sectorials). D'entre les reformes de major calat, destaca en primer lloc l'operada pel Reial decret llei 3/2009, de 27 de març, que abordava modificacions per facilitar el refinançament de les empreses amb dificultats financeres i que va elevar a 10.000.000 euros el límit de xifra de passiu per a l'aplicació del procediment abreujat.

La següent reforma de singular importància va ser l'operada per la Llei 38/2011, de 10 d'octubre, que contenia, entre altres modificacions, l'establiment d'un únic membre administrador concursal integrada per un advocat

2003

o per un auditor, amb els mateixos requisits d'experiència i antiguitat que els contemplats en la Llei 22/2003, la introducció de les persones jurídiques mixtes, els concursos d'especial transcendència i una nova modificació dels límits contemplats en l'article 190 per a l'aplicació del procediment abreujat.

El 2013 destaca la reforma operada per la Llei 14/2013, de 27 de setembre, que regula en un nou Títol X l'acord extrajudicial de pagaments i la figura del mediador concursal persona física o jurídica.

Ja l'any 2014 l'última reforma important amb incidència específica en l'administració concursal és l'operadora pel Reial decret llei 4/2014, de 7 de març, posteriorment convalidat i ampliat per la Llei 17/2014, de 30 de setembre, per la qual s'adopten mesures urgents en matèria de refinançament i reestructuració de deute empresarial i que addicionalment introdueix el nou sistema de requisits per exercir com a administrador concursal, el sistema de designació de l'administració concursal així com la creació d'una Secció Quarta específica d'administradors concursals i auxiliars delegats en el Registre Públic Concursal, on s'hauran d'inscriure

totes les persones físiques i jurídiques que compleixen amb els requisits que s'exigeixen en el futur desenvolupament reglamentari que s'indicava en l'esmentat text legal. Lamentablement, a la data actual està sobrepassat el termini previst en la disposició transitòria 2a de la Llei.

La funció de l'auditor en el procediment concursal és fonamental ja que la major part dels informes exigits tenen un component econòmic d'indubtable transcendència i totes les modificacions que s'han introduït en el primitiu text de l'any 2003 han conservat i accentuat la figura de l'auditor en el procediment concursal.

Una mostra d'això ho podem trobar en el nou article 33 introduït per la Llei 17/2014 en el qual es recopilen les funcions encomanades a l'administració concursal i distribuïts els seus deures sota la naturalesa de l'activitat per atendre'ls contemplant els de caràcter processal, material econòmic, laboral, assistència dels drets dels creditors, d'avaluació, de realització de valor d'actiu i liquidació i, finalment, les de secretaria, referents a tot el tractament documental i de publicitat que afecta al seu treball en el concurs de creditors.

En data 26 de maig, ha estat publicada en el BOE, la Llei 9/2015 que suposa l'última reforma que afecta a la legislació concursal.

Quan vegi la llum el desenvolupament reglamentari dels articles 27, 34 i 198 de la Llei concursal que regularà l'estatut de l'administrador concursal, tindrem ocasió, novament, de continuar amb l'objectiu d'aquest breu article.

Jaume Carreras

Exsoci d'RSM GASSO AUDITORES, SLP

L'any 2006 parlàvem d'«El nou Pla comptable: orientació general, aspectes específics i implantació en les empreses». Si aquest any parléssim d'aquest tema diríem «Experiència obtinguda després de 7 anys de l'aplicació del Pla comptable de 2007».

Després de 9 anys d'aquella ponència i de 7 anys auditant comptes anuals (CCAA) formulats amb el nou Pla, és un bon moment per fer una avaluació del que han estat les dificultats de les empreses en la seva aplicació, que si bé algunes s'han anat resolent o minimitzant, en queden moltes encara pendents de resoldre.

L'extensió de l'article no permet cobrir la totalitat del Pla comptable ni de les seves adaptacions sectorials, per tant, aquest article se centrarà únicament en una part del Pla comptable, en concret: el contingut de la memòria.

Abans de centrar els meus comentaris en aquest aspecte, voldria fer un resum de la situació actual: «en general l'elaboració de la memòria és complicada i difícil i el que és més alarmant, feixuga d'entendre per als seus usuaris si es vol fer bé».

D'acord amb la Norma d'elaboració dels comptes anuals (NECA) número 10, la finalitat de la memòria és completar, ampliar i comentar el contingut dels altres components dels CCAA, finalitat lògica i correcta atès que sense unes notes explicatives seria impossible comprendre i interpretar uns estats financers, siguin quins siguin, tenint sempre molt present que l'esmentada NECA estableix que si la informació no és rellevant no calen comentaris. És evident que d'aquest matís s'ha d'entendre que el concepte d'importància relativa s'ha d'aplicar en la seva redacció.

Això no obstant, i amb el matís de l'esmentada materialitat, la pròpia NECA estableix què és un contingut de mínims,

fet que porta a interpretar l'obligatorietat de totes les notes i desglossaments que es detallen en l'apartat de «Contingut de la memòria» del Pla comptable.

És en aquesta obligatorietat on comença la dificultat de la seva redacció, doncs és igualment aplicable i obligatori el seu contingut tant per una empresa que cotitza a la borsa, que hem d'entendre que és de gran dimensió amb molts usuaris de diferent naturalesa i interessos, com per una empresa tant familiar com que no es troba en el llindar de l'obligatorietat de formular balanç abreujat.

És obvi que les necessitats d'informació dels usuaris dels CCAA d'aquest diferent ventall d'empreses no són en absolut les mateixes, però s'ha de completar la memòria com si ho fossin.

Sense voler ni poder entrar a comentar cadascun dels apartats de la memòria, solament cal posar de manifest, a títol d'exemple, la complexitat dels desglossaments de la Nota 9 «Instruments financers», que si bé tots els seus detalls poden tenir interès en el supòsit de les grans corporacions, és claríssim que no el té per una altra gran majoria d'empreses, amb l'agreujant, aplicable a totes les empreses, de la seva extensió i de la diversitat i complexitat del seu contingut, on es barregen des d'inversions i crèdits a llarg termini fins a crèdits a curt i tresoreria en relació amb l'actiu i deutes a llarg i curt termini incloent-hi fons propis, així com les diferents diversitats d'instruments financers que existeixen i, per si això fos poc, s'hi inclouen les diferents

2006

valoracions i la informació qualitativa per a cada tipus de risc de crèdit, de risc de liquiditat i de risc de mercat. El resultat de la preparació d'aquesta nota és molt difícil i complexa, havent-nos de fer reflexionar sobre la seva utilitat en la gran majoria d'empreses.

Quina ha estat doncs la conseqüència de considerar la mateixa utilitat per les grans corporacions i la gran resta d'empreses? Doncs que la memòria inclou una nota d'instruments financers feixuga i de difícil comprensió per a la majoria d'usuaris que la fa intel·ligible i incompreensible.

Un altre aspecte negatiu de la memòria és el fet que si bé la NECA permet el concepte d'importància relativa per als conceptes que no siguin rellevants, més endavant estableix que «Addicionalment, en la memòria s'incorporarà qualsevol informació que una altra normativa exigeixi incloure en la memòria dels comptes anuals».

Aquí rau un altre problema. Quina és aquesta altra normativa? Doncs avui és la que és, però aquesta pot incrementar en cada moment i així s'està detectant. Avui podem dir que aquesta altra normativa és la que estableix l'article 260 de la Llei de societats de capital ja incorporada en el Pla en les notes 23 i 24, la referent a pagaments a proveïdors, no incorporada en el Pla atès que és posterior a la seva redacció, així com algunes disposicions fiscals.

Si com defineix la NECA 10 la memòria completa, amplia i comenta el contingut dels altres components dels CCAA, el requeriment mencionat en el paràgraf

anterior ens porta, a títol d'exemple, a fer-nos algunes preguntes sobre la seva utilitat, com poden ser: ¿haver de desglossar per sexes al final de l'exercici el personal de l'empresa compleix algun dels tres requisits anteriors «de completar, ampliar i comentar els altres components dels CCAA»? ¿és que les existències valorades d'acord amb el mètode que sigui tenen una interpretació diferent i permeten extreure'n anàlisis diferents si la totalitat del personal al final de l'exercici són tots del sexe masculí o del sexe femení? La resposta és òbvia.

És igual d'important i imprescindible per una anàlisi dels CCAA d'una gran corporació que cotitza a borsa que per una empresa familiar o no que supera per poc els límits per formular CCAA abreujats, desglossar la totalitat de retribucions de l'òrgan d'administració i del personal d'alta direcció? Si addicionalment tenim present que les grans corporacions tenen un òrgan d'administració nombrós i que les empreses familiars o no que superen per poc els límits per formular CCAA abreujats, tenen un administrador únic en la seva majoria, la conseqüència d'aquesta informació és totalment discriminatòria.

En aquest requisit d'informació que una altra normativa exigeix d'incloure a la memòria, cal afegir-hi que no s'ha de seguir el concepte general d'importància relativa en el tractament de la informació requerida, doncs aquesta s'ha de considerar informació "qualitativa" on no preval la seva materialitat per determinar la necessitat d'incloure-la o no i així ha estat manifestat per l'ICAC.

Un altre exemple de, diguem-ne, poca o nul·la utilitat dels desglossaments de la memòria, és la referent a incloure la informació «agregada» de totes les entitats que componen una unitat de decisió, si entenem, tal com s'ha d'entendre atès que no hi han explicacions ni matisos, per «agregada» la suma aritmètica de xifres sense eliminacions i ajustos? Aquesta informació agregada comporta molt d'esforç per les empreses en la seva recopilació i no té cap utilitat d'anàlisi per als seus usuaris.

Aquests petits exemples anteriors, que no pretenen ser els únics ni els més significatius, són simplement una mostra que es desvirtua la finalitat de la memòria. I en aquest sentit cal fer-se una pregunta bàsica: quina és la finalitat i l'objectiu de formular CCAA i fer-los públics? Sense voler fer un tractat del tema, es pot resumir dient que la de donar la informació necessària i suficient als usuaris dels CCAA per fer les anàlisis que considerin importants i poder prendre les decisions corresponents. Per tant, a partir d'una guia o guió orientatiu, cada empresa hauria de detallar i explicar en la memòria aquella informació suficientment detallada que consideri necessària i imprescindible per a la comprensió i interpretació global dels CCAA, en el ben entès que qui informa és qui té el màxim d'interès en facilitar la informació que sigui útil, necessària i comprensible.

Fòrum de l'Auditor Professional

2015 ANYS

Som Auditors!

9 y 10 de julio de 2015
Hotel Melià de Sitges

Col·legi
de Censors Jurats
de Comptes
de Catalunya

=
EL CØL·L3G1

Programa

Jueves 9 de julio de 2015

(Hotel Melià Sitges)

08:30 - 09:30 h

Acreditaciones y entrega de material

M: Moderador

P: Ponentes

C: Coordinador

09:30 - 10:00 h

Inauguración

Miquel Forns, Alcalde de Sitges

Albert Carreras, Secretario General de Economía y Conocimiento de la Generalitat de Catalunya

Santiago Ballester, Director General de Derecho y Entidades Jurídicas de la Generalitat de Catalunya

Daniel Faura, Presidente del Col·legi de Censors Jurats de Comptes de Catalunya

10:00 - 11:30 h

Sesión plenaria de debate

“¿Es posible otra visión del modelo económico?”

M Antoni Gutiérrez-Rubí, Asesor de comunicación y consultor político

P Joan Antoni Melé, Asesor de Triodos Bank

Christian Felber, Autor e impulsor de “La economía del bien común”

Jordi Maluquer, Catedrático de Historia e Instituciones Económicas de la UAB

11:30 - 12:00 h **Pausa – Café**

12:00 - 13:30 h

Sesiones

1. Ley de auditoría de cuentas. Situación actual e implicaciones

C Donato Moreno, Vicepresidente 2º del CCJCC

P Francisco Tuset, Socio de Mazars

Carlos Quindós, Copresidente de la Comisión de Regulación del ICJCE

2. Los retos de la formación de los auditores y las firmas

C Xavier Llopart, Director de la Escuela de Auditoría del CCJCC

P Francisco Serrano, Director de Formación del ICJCE

Juan Manuel Irusta, Director de Formación y Desarrollo de Deloitte

Albert Badia, Socio-Director de Aditio

3. El rol del perito ante los delitos de guante blanco

C Secundino Urcera, Miembro de la Comisión de Actuaciones Periciales del CCJCC

P Fernando Lacasa, Socio de forensic de Grant Thornton

Jorge Lledías, Socio de forensic de Deloitte

4. Efectos de las novedades contables y fiscales en las ENL

C Jordi Casals, Miembro de la Comisión Fiscal del CCJCC

P Joan Antón Abad, Socio de Auditing, S.L.
Núria Nolla, Abogada de Ramos & Arroyo

13:30 - 14:15 h

Sesiones

5. El futuro de la auditoría de calidad (CaseWare)

C Lluís Prims, Miembro del Consejo Directivo del CCJCC

P Marcel Keizer, CaseWare International
Amalia Balaguer, CaseWare Spain
Alberto Company, CaseWare Spain

6. Acuerdo por la transparencia entre el Col·legi y la Red Española del Pacto Mundial

C Mª Dolors Poch, Tesorera del CCJCC

P Àngel Pes, Presidente de la Red Española del Pacto Mundial de Naciones Unidas

7. Reempresa. Cediendo el éxito empresarial

C José Luis Fernández, Presidente de la Comisión Deontológica del CCJCC

P Antoni Abad, Presidente del Centre de Reempresa de Catalunya

Albert Colomer, Director del Centre de Reempresa de Catalunya

8. Innovación en la Auditoría de cuentas (Konica Minolta Business)

C Miriam Aguado, Delegada en Lleida del CCJCC

P Rafael Alvaríño, Jefe de Producto en Konica Minolta Business Solution Spain, S.A.

14:15 - 16:00 h **Comida**

16:00 - 17:30 h

Sesión plenaria

“El mundo que viene”

M Antoni Gómez, Vicepresidente 1º del CCJCC

P Juan Martínez-Barea, Embajador para España de Singularity University

17:30 - 18:00 h **Pausa – Café**

18:00 - 19:30 h

9. Primeras auditorías bajo las NIA-ES

C Xavier Pujol, Miembro del Consejo Directivo del CCJCC

P Xavier Oliver, Socio de Uniaudit Oliver Camps, S.L.

Joan Porquera, Manager RSM Gassó

10. El futuro de la Administración Concursal

- C Raúl Lorente**, Miembro de la Comisión Concursal del CCJCC
- P Julio C. Fuentes**, Secretario General Técnico del Ministerio de Justicia
- Alberto Velasco**, Director letrado del Registro de Expertos Forenses (REFor)
- Vicente Andreu**, Presidente de la Comisión del Registro de Auditores Judiciales (RAJ)

11. Régimen jurídico del control interno de las entidades del sector público

- C Ferran Rodríguez**, Miembro del Consejo Directivo del CCJCC
- P Pere Ruiz**, Presidente de la Comisión del Sector Público del ICJCE
- Antonio Muñoz**, Interventor General del Ayuntamiento de Barcelona

12. Tendencias en el reporting y auditoría en el ámbito de la RSE

- C Antonio Lechuga**, Miembro del Consejo Directivo del CCJCC
- P John Scade**, Director General de MAS Business
- Patricia Reverter**, Directora del departamento de Sustainability Services de KPMG

21:30h

Cena y entrega de premios

Hotel Dolce Sitges
(Avenida del Camí de Miralpeix, 12, 08870 Sitges).

Viernes 10 de Julio de 2015

(Hotel Melià Sitges)

09:30 - 11:00 h

Sesiones

13. Cómo enfocar las operaciones de vinculación entre despachos

- C Carles Sureda**, Miembro del Consejo Directivo del CCJCC
- P Alberto Terol**, Empresario
- Àngels Roqueta**, Auditora y Economista, Socia de Compas Professional Expertise

14. Los cambios más destacados en contabilidad

- C Eva Aldeguer**, Miembro del Consejo Directivo del CCJCC
- P Gemma Soligó**, Socia de Auditoría de Cuentas en Grant Thornton
- Susana Dabán**, Socia de Mazars Auditores, S.L.P.

15. El valor del auditor como mediador

- C Rosa M. Torre**, Directora del Centro de Mediación Privada de la Generalitat de Catalunya
- P Joan Lagen**, Miembro de la Comisión de Mediación del ICJCE
- María Munné**, Codirectora del Máster de Mediación del idEC
- Màrius Miró**, Socio del Departamento de Derecho Civil y Procesal de Roca Junyent

16. Tecnología y auditoría: principales retos

- C José Antonio González**, Secretario del CCJCC
- P Ramón Poch**, Socio responsable del Área de IT Advisory de KPMG
- Ignacio Pérez**, Senior Manager Advisory Services de Ernst & Young

11:00 - 11:30 h **Pausa – Café**

11:30 - 13:00 h

Sesión plenaria de debate

“La economía. Perspectivas de futuro”

- M Albert Closas**, Director del programa “Valor afegit” de TV3
- P Antón Costas**, Presidente del Círculo de Economía y Catedrático de Política Económica de la UB
- Ramón Adell**, Catedrático de Economía de la Empresa de la UB

13:00 - 14:00 h

Clausura

- Ana María Martínez-Pina**, Presidenta del ICAC
- Petr Kriz**, Presidente de la FEE
- Mario Alonso**, Presidente del ICJCE
- Daniel Faura**, Presidente del CCJCC

14:00 - 15:00h **Cóctel - Comida**

+ La asistencia al Fórum computará un total de 11,25 horas de formación profesional continuada, repartidas en 5,75 horas de “Auditoría y contabilidad” y 5,5 horas de “Otras materias”.

Programa acompañantes

Jueves 9 de julio

El grupo tendrá dos puntos de encuentro:

11:15h

Hall Principal del Hotel Melià de Sitges
(c/ Joan Salvat Papasseit, 38, 08870 Sitges)

11:45h

Delante del Museo del Cau Ferrat
(c/ Fonollar s/n, 08870 Sitges)

12:00h

Visita guiada al Museo del Cau Ferrat y el Museo Maricel

13:45h

Fin de la visita

14:00h

Comida en el Restaurante “La Nansa” (c/ Carreta, 24, 08870 Sitges)

21:30h

Cena en el Hotel Dolce Sitges
(Avinguda del Camí de Miralpeix, 12, 08870 Sitges)

Viernes 10 de julio

14:00h

Cóctel en el Hotel Melià de Sitges
(c/ Joan Salvat Papasseit, 38, 08870 Sitges)

ORGANIZA

Col·legi de Censors Jurats de Comptes de Catalunya

EL C0L·L3G1

PATROCINADORES

COLABORADORES

FIRMAS COLABORADORAS

Más información en la web:

<http://25forum.auditors-censors.com>

Juan Ramon Tugas

Director de la Divisió d'auditoria de PwC

L'any 2007 parlàvem d'«Els riscos d'auditoria (NIA 315 i 330)». Si aquest any parléssim d'aquest tema diríem «Els riscos d'auditoria (NIA-ES 315 i 330)»

Doncs ja han passat gairebé 8 anys d'ençà que vaig tenir l'oportunitat de participar en aquesta sessió de l'edició XVII del Fòrum de Sitges. Han passat moltes coses en aquests anys, el fills creixen, les canes platejades comencen a aflorar, i sobretot, i és el que més greu em sap, pel camí ens han anat deixant persones, o bé estimades o bé admirades, ja sigui personalment o professionalment. Perdoneu aquest petit apunt sentimental, però és el risc que correm quan rememorem temps pretèrits.

Compartia taula amb l'Àngel López, responsable tècnic de l'Institut de Censores Jurados de Cuentas, i moderava la sessió en Xavier Cardona. Com deia, però ja dins un àmbit més en matèria, quantes coses han passat des de llavors! Els moments econòmics eren ben diferents als que varen venir més tard. S'informaven de creixements del PIB de l'ordre del 3 o 4%, els beneficis de les empreses eren impressionants, hi havia una expansió de les inversions, un bon comportament del sector exterior (malgrat el dèficit comercial), el consum de les famílies anava com una moto.

La taxa d'atur era del 8,3% (similar a la de Grècia!) i per sota d'Alemanya, amb gairebé un 9%! En aquell moment, es començava a notar un cert grau de desacceleració i ajust del sector immobiliari, però res!, es confiava que el creixement general de l'economia ho absorbiria de sobres. Mare de Déu!! En aquells temps era ministre d'Economia en Pedro Solbes. Hi havia un fort debat pel tema del reajustament de la responsabilitat dels auditors.

Pocs anys després, el 2011, després d'un elaborat procés de revisió i de consens (una cosa inaudita a l'Estat espanyol), es va aprovar l'actual text refós de la Llei d'auditoria de comptes, que com tots coneixem, té els dies comptats i els mals de cap que ens està donant a tots plegats. No hi entraré. En qualsevol cas, l'encara no derogat text normatiu d'auditoria, el qual va incloure dins el seu cos legal el contingut de la Directiva 2006/43/CE del Parlament Europeu i del Consell de 17 de maig de 2006, relativa a l'auditoria legal dels comptes anuals individuals i consolidats, modificant-se certes normes de caràcter europeu, introduïa la precisió que les fonts jurídiques a què s'ha de subjectar l'activitat d'auditoria de comptes, estaria constituït per tres grups de normes: les normes d'auditoria, les normes d'ètica i les normes de control de qualitat intern dels auditors i societats d'auditoria. En les normes d'auditoria s'introduïrien les Normes internacionals d'auditoria (NIA) que serien adoptades per la Unió Europea, d'acord amb el mandat de la Directiva 2006/43/CE.

Varen anant passant anys, i les NIA no varen ésser adoptades per la Unió Europea. Malgrat això, aquest cos normatiu (i per tant, també el desenvolupament reglamentari), va introduir la possibilitat que l'adopció de les NIA es pogués dur a terme anticipadament a Espanya.

En aquest sentit, de forma extractada, l'article 6 del TRLAC diu:

2007

«2. Les normes d'auditoria són les que contenen aquesta Llei, en el seu Reglament de desplegament, en les normes internacionals d'auditoria adoptades per la Unió Europea i en les normes tècniques d'auditoria, en els aspectes no regulats per les normes internacionals d'auditoria esmentades.

»5. En casos excepcionals, es pot establir que no siguin aplicables part de les normes internacionals d'auditoria adoptades per la Unió Europea a què es refereix el present article, quan així resulti del règim legal relatiu a l'abast de l'auditoria, sempre que es compleixin els requisits i el procediment de comunicació que preveu l'article 26, apartats 2 i 3, de la Directiva 2006/43/CE del Parlament Europeu i del Consell de 17 de maig de 2006, relativa a l'auditoria legal dels comptes anuals i dels comptes consolidats, per la qual es modifiquen les Directives 78/660/CEE i 83/349/CEE del Consell i es deroga la Directiva 84/253/CEE del Consell.

»Es poden imposar requisits addicionals als que estableixen en les normes internacionals d'auditoria adoptades per la Unió en els termes que prevegi el dret de la Unió Europea. Els requisits addicionals esmentats es poden establir mitjançant Resolució de l'Institut de Comptabilitat i Auditoria de Comptes en la qual es declari la vigència dels apartats corresponents de les normes tècniques d'auditoria preexistents a l'adopció per la Unió Europea de les normes internacionals d'auditoria sobre la mateixa matèria, o mitjançant la publicació de noves normes tècniques d'auditoria

limitades als requisits addicionals esmentats.»

A Espanya, el 2013, es va procedir a adoptar el compendi que formen aquestes normes de manera que van passar a formar part del nostre cos de normes tècniques d'auditoria. L'adaptació de les NIA integra un nou bloc normatiu, en el qual s'inclou la Norma de control de qualitat intern i es preveu incorporar a futur les normes d'ètica.

Dins de tot plegat, es varen adoptar de forma global, 33 normes tècniques, després del procés de traducció i adaptació a les peculiaritats de país i de normativa. Com és el cas de la resta de les normes, en particular pel que fa a les NIA 315 i 330, la incorporació del text ha estat pràcticament total, havent-se eliminat les mencions al sector públic, que com tots sabem «menja a part» per imperatiu legal.

No tinc intenció, per molts motius, de fer una exposició del contingut d'aquestes dues normes, perquè la presentació que vaig fer aquell 6 de juliol de 2007 (quina calor!) és plenament vigent quant a contingut, amb les apreciacions fetes.

El que sí val la pena dir, lligat a les referències inicials quant a temes macroeconòmics, és que hem de ressaltar la força que tenen aquestes dues NIA-ES a l'hora d'afrontar la nostra feina. En aquest sentit, si els nostres governants o reguladors haguessin fet una bona feina d'identificació dels riscos que envoltaven a l'economia, i haguessin pogut donar respostes adequades, ara

potser no estariem parlant d'un impacte tan rellevant que la crisi ha tingut en les economies dels països occidentals. Això transportant-ho a la nostra feina, porta com a conclusió, que és transcendental un bon coneixement de l'entorn de les empreses a auditar, una avaluació dels riscos generals i específics que se'n poden derivar així com una adequada resposta a nivell de procediments. No cal dir que no solament ho hem de tenir al nostre cap, hem de tenir ben present que tot ha d'estar adequadament documentat als corresponents papers de treball per tal de donar compliment als preceptes i requeriments normatius.

Com a reflexió final, davant de l'incert futur que ens depara el destí, l'evolució de l'economia, els desenvolupaments normatius, les exigències dels clients, i qualsevol altra circumstància afegida, cal que, cada vegada més, la nostra feina de planificació i enteniment del que estem auditant hagi d'esser més profunda. No podem caure en la improvisació i els automatismes. Cal identificar els riscos. Cal donar resposta apropiada a cada tipus d'eventualitat. No hi ha dos clients iguals. Potser és entrar en un altre negociat, però, per poder dur a terme una feina com *il faut* cal sobretot temps, mitjans humans i una adequada formació del personal, en cas contrari, prendrem mal. Tot plegat està al nostre abast.

Carlos Quindós

Copresident de la Comissió de Regulació de l'ICJCE

L'any 2008 parlàvem sobre «La Vuitena Directiva i la reforma de la Llei d'auditoria». Si aquest any parléssim d'aquest tema diríem «Els canvis que ens portarà el nou projecte de Llei d'auditoria»

Som al 2015 i sembla que hem tornat a la casella de sortida. Tornem a parlar de la reforma de la Llei d'auditoria. El 2008 estàvem parlant de les novetats que comportava la Directiva europea sobre auditoria (Directiva 2006/43), que finalment es va implantar a Espanya l'any 2010 amb la modificació de la Llei d'auditoria del 2010 (Llei 12/2010, de 30 de juny).

Doncs bé, poc ha durat aquesta reforma, tant a nivell europeu com a nivell de l'Estat espanyol, doncs ja estem embrancats en una nova i significativa reforma de la regulació que afecta a la nostra professió.

A Europa, l'any 2014, es va aprovar la Directiva 2014/56/UE del Parlament Europeu i del Consell, del 16 d'abril de 2016, per la qual es modifica l'abans esmentada Directiva 2006/43, relativa a l'auditoria legal dels comptes anuals i dels comptes consolidats. Així mateix, s'ha aprovat el Reglament UE 537/2014, del Parlament Europeu i del Consell, de 16 d'abril de 2014, sobre els requisits específics per a l'auditoria legal de les entitats d'interès públic. Aquestes reformes realitzades a Europa partien de la iniciativa del Comissari Europeu Michel Barnier, qui va promoure, ja l'octubre de 2010, el denominat *Green Paper* «Audit policy: Lessons from the crisis».

Aquell *Green Paper* de 2010, començant pel seu títol, era tota una declaració d'intencions i un significatiu avís a la professió d'auditoria. En gran part, la visió que es donava de la professió i la seva actuació en el context de la crisi financera era injust i desproporcionat.

Per altra banda, s'ha de reconèixer que ens feia veure als auditors una realitat des d'una perspectiva diferent a la que normalment tenim des de la professió. En aquest aspecte, des de 2008 hem avançat menys del desitjat. Un dels reptes, o si cal «el repte», que té l'auditoria és ser capaços d'explicar a la societat el que fem i el valor que aportem, la rellevància dels nostres informes per a les empreses i els mercats financers... Potser, de vegades, com a professió caiem en l'autocomplaença i ens autoconvencem que l'auditoria té un altíssim valor per a la societat i de la importància del nostre paper en l'economia. Sens dubte això és així, però seguim sense saber comunicar-ho bé als nostres *stakeholders*. En qualsevol cas, el que no ha canviat des de 2008 és que reduir el famós gap de les expectatives segueix sent una assignatura pendent. I els fets ho demostren.

Escric aquest article a finals del mes de maig de 2015. En aquestes dades és evident que he d'esmentar el projecte de Llei d'auditoria de comptes, que adapta la reforma europea d'auditoria a la legislació espanyola. Precisament va ser en el Fòrum de l'any 2014 quan la pròpia presidenta de l'ICAC va comentar en la seva intervenció que el Govern havia ordenat a l'ICAC començar a redactar els primers esborranys d'aquesta iniciativa legislativa.

Quasi onze mesos després d'aquell anunci cal fer-se dues preguntes:

- Què ha passat des de llavors i fins al maig de 2015?

2008

- Què passarà des de maig de 2015 i fins que aquest article es pugui llegir al Fòrum de 2015, a inicis de juliol de 2015?

Sobre la primera de les dues preguntes es pot escriure una història molt llarga i detallada, però no és el moment, doncs el Projecte no ha acabat i les valoracions s'han de fer al final. Però sí s'ha d'extreure alguna conclusió molt important del procés per a l'aprenentatge de tots, dels auditors, dels reguladors i dels nostres no sempre ben entesos polítics i membres del Govern.

Partint d'una base europea molt, molt marcada, aquesta Llei, que és una llei tècnica i no política, hauria d'haver arribat al Congrés molt madura i, per tant, el tràmit al Parlament (Congrés i Senat) hauria d'haver estat això, quasi un simple tràmit. Per unes o altres raons, i segur que la professió n'ha de fer autocrítica, això no ha estat així. I aquesta és la primera lliçó a prendre per tots: la societat necessita que existeixi un diàleg constructiu i transparent entre el regulador de l'auditoria i la professió. Cadascú en el seu lloc, per descomptat. En aquest projecte de llei tots els que, d'una manera o d'una altra, hem participat en el seu seguiment, hem trobat a faltar aquelles llargues sessions de treball amb el regulador, treballant article a article, analitzant les implicacions tècniques de la nova llei i l'impacte que tindrien en la societat, en les empreses i en la professió. Especialment al començament d'aquesta iniciativa legislativa, això hagués estat fonamental per deixar el Projecte avançat, enfocat i llest per al seu tràmit posterior, ràpid i sense incidències.

En el context comentat, un cop obtinguts els comentaris del Consell d'Estat, que són molt reveladors i significatius, el projecte va arribar al Congrés a inicis de març de 2015. Posteriorment, es van proposar pels diferents grups parlamentaris, inclòs el del propi Govern, una llarga llista d'esmenes al projecte i, així mateix, es va expressar la voluntat, si més no en una sèrie de temes importants, d'arribar a acords i consensos. Està bé aquesta voluntat de consens polític, però això demostra que el projecte, pel seu alt contingut tècnic, hauria d'haver arribat molt més treballat i més discutit amb la professió.

Posteriorment, a mitjans de maig, els medis de comunicació van recollir la notícia que cap de les esmenes del projecte, excepte les proposades pel grup parlamentari del Govern, serien considerades. I així es va fer en la Comissió d'economia del Congrés del passat 20 de maig de 2015. I aquí estem, amb un Projecte de llei d'auditoria on alguns dels seus aspectes clau com la definició d'entitats d'interès públic, incompatibilitats i les seves extensions, concentració d'honoraris, opcions d'estat membre sobre rotació, contingut d'informes d'auditoria, participació de les Corporacions en el Comitè consultiu d'auditoria de l'ICAC, règim d'infraccions i sancions, etc. continuen oberts i sense consens per part de la professió.

Què passarà a partir d'ara? Queda poc temps, doncs el Projecte de llei d'auditoria de comptes entra ara al Senat, últim capítol del seu tràmit legislatiu. Les possibilitats de futur són, en teoria, essencialment tres. La primera d'elles

és que es reproduïxi al Senat el que va passar al Congrés, és a dir, aplicar el «corró» i que el projecte vagi en el BOE tal qual el coneixem avui. La segona d'elles seria que a manca d'un clar consens, i en les actuals circumstàncies polítiques, el Projecte es retardi. La tercera és que es recuperi el diàleg i el consens en el Projecte. La meua visió personal és que ni la primera ni la segona són desitjables. Quan estiguem llegint aquest article, veurem si la tercera ha estat possible. Si això és així, suposaria que l'actual reforma podria constituir una base sobre la qual assentar la regulació de la professió d'auditoria de forma estable en el futur, evitant que en uns pocs anys, haguem de tornar novament a la casella de sortida.

Donato Moreno

Vicepresident 2n del CCJCC
President del Comitè Tècnic del CCJCC
Soci director de pràctica professional d'auditoria de
Grant Thornton

L'any 2009 parlàvem sobre "Guies d'actuació emeses per la corporació". Si aquest any parléssim d'aquest tema diríem...

Que l'auditoria és una professió en constant evolució i que des de juliol de 2009 no ha parat d'haver-hi canvis, alguns d'ells molt significatius, com el canvi en la forma de redactar els nostres informes, primer amb modificacions parcials de les Normes tècniques d'auditoria vigents fins fa poc i, últimament, amb la revolució que ha suposat l'adaptació de les Normes internacionals d'auditoria i consegüent adopció de les NIA-ES en l'àmbit de la nostra normativa d'obligat compliment. Per descomptat que les NIA-ES no suposen únicament un canvi en els informes, suposen un canvi substancial en la forma de plantejar i documentar les auditories.

Òbviament, això ha tingut la seva incidència en la tasca desenvolupada pel Comitè Tècnic del Col·legi i per la Comissió Tècnica i de Qualitat de l'Institut de Censores Jurados de Cuentas de España (ICJCE), tant en l'emissió de guies, com en la preparació i posada a disposició dels auditors de circulars i notes tècniques, igual que dels models precisos per facilitar el treball dels professionals, en compliment de la seva missió.

El juliol de 2009 dèiem (deia Ángel López –SGM i Director del Departament tècnic de l'ICJCE) que els objectius de la Comissió Tècnica i de Control de Qualitat eren:

- Donar suport tècnic als membres de la corporació (a través del Departament tècnic).

- Supervisar l'execució dels programes de control de qualitat.
- Participar en tots els grups de treball i comitès (interns i externs) relacionats amb els aspectes tècnics de la professió.
- Emetre documentació tècnica d'orientació i guia en el treball diari dels nostres membres. La major part s'emet en forma de guies d'actuació professional.

Aquests objectius no han variat i des d'aquelles dates s'ha continuat recollint les inquietuds i necessitats dels professionals per ajudar-los en la mesura del possible. Sembla que la tasca desenvolupada no ha estat en va, segons una enquesta entre els censors, recentment difosa, que mostrava que aquesta tasca és de les més altament valorades dins el col·lectiu, per la seva qualitat i utilitat.

Mirant enrere, podem recordar que en aquella època s'havien emès 27 guies d'actuació. D'aquestes guies, en l'actualitat, maig de 2015, queden en vigor 15 d'elles (11 de les quals han hagut de ser actualitzades i revisades per canvis en la normativa legal o tècnica a la qual feien referència). I s'han emès 8 guies més, a més de, com s'ha indicat abans, múltiples models de documents, circulars i notes tècniques, que no detallaré, en estar tot localitzable en el web.

2009

Com a breu resum, si aquest any parléssim d'aquest tema diríem que els documents en vigor emesos des de l'1 de gener de 2014, són els següents:

- Guia d'actuació (conjunta amb REA) – gener de 2014 – Actualització de la guia d'actuació núm. 11 en relació amb els informes sobre informació financera pro forma inclosa en un fullet.
- Circular ES02/2014 – 17/06/2014 – Orientació per a la justificació davant l'ICAC de la implementació dels requeriments de millora formulats en els informes corresponents a les actuacions de control de qualitat del conveni de col·laboració amb l'ICAC 2012.
- Circular E08/2014 – 25/07/2014 – Actualització dels models d'informe sobre estats financers intermedis de les entitats cotitzades.
- Guia d'actuació 36 – juliol de 2014 – Guia d'actuació sobre cartes d'encàrrec.
- Circular E10/2014 – 30/07/2014 – Efectes de l'entrada en vigor de les NIA-ES en les cartes d'encàrrec per a les quals a la data encara no s'ha completat el seu període de contractació.
- Model orientatiu d'instruccions per a auditors de components de grups espanyols.
- Model de carta de manifestacions adaptat a les NIA-ES.

- Guia d'actuació 38 – desembre de 2014 – Guia d'actuació sobre importància relativa o materialitat en el marc de l'auditoria sota NIA-ES.
- Model il·lustratiu de confirmació d'independència per a EIP no cotitzades.
- Revisió de les obligacions en memòria sobre els deures dels administradors (art. 229 TRLSC).
- Models d'informe d'auditoria independent adaptats a les NIA-ES.
- Revisió del model d'informe d'auditor referit a la informació relativa al SCIIF.
- Actualització del qüestionari de revisió dels comptes anuals (4a edició).
- Actualització del qüestionari de revisió dels comptes anuals consolidats (3a edició).

En aquests moments la Comissió està treballant, entre altres temes, en la preparació de documents relatius a:

- Informes requerits per la Llei concursal (art. 71 bis i DA 4a).
- Revisió de l'NT d'elaboració de l'informe especial sobre augment de capital per compensació de crèdits, supòsit previst en l'article 301 del TRLSC.
- Auditories en entorns de serveis compartits.

Si bé no són de la Comissió tècnica i de qualitat, per la seva importància i interès, cal destacar les següents guies preparades pel grup de treball d'independència de l'ICJCE:

- Guia d'actuació 37 – Guia d'actuació sobre l'aplicació de l'esquema d'amenaques i mesures de salvaguarda en l'avaluació de la independència de l'auditor de comptes.
- Guia d'actuació 39 – Guia d'actuació en relació amb la prestació de serveis d'assessorament en matèria comptable per part de l'auditor de comptes.

El 2009 també vam parlar del treball desenvolupat pel Comitè Tècnic del Col·legi, començant per detallar els seus objectius:

- Recolzar tècnicament als auditors en matèria d'auditoria i de comptabilitat.
- Ajudar al Col·legi a posicionar-se com a referent en matèria d'auditoria i comptabilitat a Catalunya.
- Ajudar al Col·legi en les seves relacions amb els organismes públics catalans, en defensa dels interessos dels col·legiats (influència en emissió de normativa i foment de col·laboració amb els organismes interventors).
- Sempre en coordinació amb la Comissió tècnica de l'ICJCE:
 - . Actuar com a promotor/suggestor de temes a estudiar a nivell nacional (aquells que poden afectar a tots els

censors de Espanya) davant la CTCC, qui analitzarà la conveniència de la matèria i coordinarà els esforços a desenvolupar.

. El Comitè Tècnic es reserva l'estudi dels temes específics que afecten només a censors catalans.

. Actuar com a subgrup de treball de la CTCQ.

En el període transcorregut des de 2009, aquests objectius no han variat i, entre les activitats desenvolupades pel Comitè en aquesta última temporada, molt ben recolzat pel Departament tècnic del Col·legi, a qui se li ha d'atribuir tots els mèrits, podem parlar del següent:

- Preparació del model orientatiu d'instruccions per a auditors de components de grups espanyols emès per l'ICJCE, com a mostra de la coordinació abans esmentada.
- Actualització dels qüestionaris de revisió de comptes anuals i de comptes consolidats també emesos per l'ICJCE.

- Supervisió de les traduccions al català dels nous models d'informes d'auditoria, de la guia sobre cartes d'encàrrec i de la carta de manifestacions.

- Supervisió de les Càpsules NIA de les quals s'han redactat i emès 17 exemplars, cobrint i resumint totes les NIA-ES. A nivell d'ICJCE es van distribuir amb el nom "Las NIA-ES de un vistazo".

- Supervisió dels Quaderns Tècnics emesos tant pel Col·legi, en primer lloc, com posteriorment per l'ICJCE.

- Participació en el procés de revisió d'esborranys de normativa a emetre per la Generalitat regulant la concessió de subvencions i ajuts, així com la seva documentació i revisió dels comptes justificatius.

A més, els membres del Comitè participen activament en la redacció d'articles tècnics que es publiquen en tots els números de la revista *l'Auditor*.

Com comentava al principi, també diríem que sempre tindrem novetats

per analitzar i comentar amb l'ànim d'ajudar als col·legiats i compartir entre tots els coneixements i experiències de cadascun. Per això, sempre ens ajudarà, proporcionant-nos temes, el nostre regulador i el govern que l'empara, només cal veure per on van els successius projectes de la nova Llei d'auditoria de comptes que, de seguir per aquest camí, ens farà modificar novament la redacció dels informes d'auditoria (tots ells, no només els de les entitat d'interès públic) i ens complicarà una mica més la vida en l'anàlisi d'eventuals incompatibilitats i amenaces a la independència.

En fi, celebrem que estem immersos en una professió viva, cada cop més arriscada, sí, però que permet que els masoquistes censors ens reunim des de fa 25 anys al Fòrum per posar-nos al dia i gaudir de la companyia dels amics i així seguirem, si més no, en els propers 25.

Els lemes del Fòrum

2001 - XI Fòrum
**L'auditor i les noves
tecnologies**

2003 - XIII Fòrum
Auditar: afegir valor

2004 - XIV Fòrum
**Cap a una nova
comptabilitat**

2005 - XV Fòrum
**Auditoria: confiança i
transparència**

2006 - XVI Fòrum
**Nova comptabilitat: reptes
i oportunitats**

2007 - XVII Fòrum
**Nous temps, nous
comptes!**

2008 - XVIII Fòrum
Maduresa i confiança

2009 - XIX Fòrum
**Transparència: auditoria, la
peça clau!**

2010 - XX Fòrum
**Per un control eficaç,
l'auditoria és la resposta**

2011 - XXI Fòrum
Qualitat & sostenibilitat

2012 - XXII Fòrum
**Auditoria: fiabilitat i
confiança**

2013 - XXIII Fòrum
**Transparència; avançant
cap a nous models**

2014 - XXIV Fòrum
**Construint junts el futur,
afrontem els nous reptes**

20i5 ANYS

Som Auditors!

Francisco Tuset

Soci de Mazars Auditores, SLP

L'any 2011 parlàvem de «Les firmes d'auditoria i l'aplicació de la NICC». Si aquest any parléssim d'aquest tema tractaríem de «Com ha evolucionat l'entorn de l'auditoria en els darrers anys»

Vull agrair al Col·legi la invitació rebuda per realitzar aquest article, tant per la invitació, com per la mirada retrospectiva que ha implicat.

La sessió en què vaig participar en el XXI Fòrum de l'Auditor Professional de Sitges tractava sobre les implicacions que estava suposant, o que suposaria, a les firmes d'auditoria la nova Norma de control de qualitat intern que en aquella data estava en informació pública. En la sessió es van comentar els objectius, les mesures, les polítiques, els procediments i els treballs que comportava la seva aplicació.

El Fòrum se celebrava el juliol de 2011 i, com és habitual, acabàvem la sessió fent una llista dels canvis que es podien albirar en la nostra activitat en el futur. Ens acompanyava com a ponent el Sr. Cándido Gutiérrez, aleshores subdirector general de Control tècnic de l'ICAC, fet que sempre és una bona ocasió per plantejar aquestes qüestions sobre el futur.

La llista de la nova normativa incloïa en primer lloc el que es considerava immediat, que era l'aprovació del Reglament de la Llei d'auditoria de comptes de 2010 i la publicació de la Norma de control de qualitat intern; també es van plantejar, sense definir, els terminis i les incògnites, sobre com i quan s'adaptarien les NIA com a normes tècniques d'auditoria a Espanya.

Efectivament, el Reglament de la Llei d'auditoria de comptes es va aprovar el 31 d'octubre de 2011 essent d'aplicació

al dia següent de la seva publicació i la Norma de control de qualitat intern es va publicar el 26 d'octubre de 2011 i la seva implementació era obligatòria abans de l'1 de gener de 2013. A Espanya, les NIA van ser ràpidament adaptades mitjançant Resolució de 15 d'octubre de 2013 essent d'aplicació obligatòria, en les auditories dels comptes anuals d'exercicis econòmics iniciats a partir de l'1 de gener de 2014.

En cada un dels últims cinc exercicis, tant sols en normativa d'auditoria, hem iniciat l'aplicació de noves normes que han suposat canvis de gran calat. En alguns d'aquests canvis ens hem avançat a bastants països membres.

Finalment, en la sessió i ja amb la mirada posada en un termini indeterminat, es parlava de possibles futurs canvis en la directiva d'auditoria. L'octubre de 2010, la Comissió Europea havia publicat el Llibre verd «Política d'auditoria: lliçons de la crisi» que va obtenir nombroses respostes de molts actors relacionats amb la informació financera, l'empresa, la regulació i l'auditoria el desembre 2010; el maig de 2011 al Parlament Europeu es van presentar les mocions que es desprenien del Llibre verd que abraçaven un ampli espectre de matèries, com el rol de l'auditor, les normes internacionals d'auditoria, el govern i la independència dels auditors, sobre la concentració del mercat, sobre els grups de societats, sobre la creació d'un mercat i/o passaport europeu, etc.; per tant, tot feia preveure canvis en un futur, tot i que llavors era encara no determinat.

Les previsions van ser certes, però es van quedar curtes si més no en el temps.

La nova Directiva europea relativa a l'auditoria legal i un Reglament europeu sobre els requisits específics per a l'auditoria legal de les entitats d'interès públic, es van aprovar el 16 d'abril de 2014 per a la seva aplicació a partir del 17 de juny de 2016.

Quan s'està escrivint aquest article, un molt controvertit Projecte de Llei d'auditoria de comptes ja està en tràmit al Senat per ser aprovat en les properes setmanes, amb l'objectiu d'adaptar la legislació d'auditoria espanyola a la nova Directiva i al Reglament. El Projecte precisa de moltes i molt significatives modificacions, com ja es va posar en evidència en el poc atès Dictamen del Consell d'Estat, així com en les nombroses esmenes al Congrés dels diputats, que també van ser rebutjades. Només ens queda esperar que, en la seva tramitació al Senat, es produeixin millores, no per afavorir als auditors, com en ocasions es mal interpreta, sinó per guanyar en seguretat jurídica en allò que fem i com ho fem. No sembla molt lògic que una legislació en la qual una de les seves novetats principals és legislar sobre l'auditoria de les entitats d'interès públic, s'ajorni en un any la determinació de les que es vol que ho siguin per raó de la seva dimensió o número de treballadors. Justament aquesta extensió en la definició d'entitats d'interès públic és la que més ens allunya de la resta de països membres.

2011

És evident que venim d'una època moguda i ens arriba una altra que, per diversos factors, ho seguirà sent.

No oblidem, a més, que tota aquesta evolució normativa s'està fent enmig de la més dura crisi econòmica, financera i social que ha posat de manifest una profunda i lacerant crisi de valors lligada a les males pràctiques i la corrupció, que potser és un dels seus factors generadors.

La Norma de control de qualitat intern dels auditors, de la qual tractava la sessió de juliol 2011, té per objectiu l'establiment i manteniment de sistemes de control de qualitat que proporcionen una seguretat raonable sobre el compliment de les normes i requeriments professionals i normatius; el seu últim objectiu és augmentar la seguretat i la qualitat del treball dels auditors i dels informes que s'emeten.

L'aplicació d'aquesta norma ha possibilitat reduir els riscos en el nostre treball i la seva continuïtat i procés de millora continuada, estic segur que ha de permetre a la professió seguir reduint els nostres riscos i augmentant la qualitat.

El control intern dels auditors i l'aplicació d'aquesta norma ha estat objecte en l'exercici 2013, el seu primer exercici d'aplicació, d'aproximadament 350 actuacions d'inspecció per part de l'ICAC, ja sigui de forma directa o indirecta a través de les corporacions.

En el context de crisi que hem viscut i en el qual, amb alguna milloria, seguim

estant, els auditors hem de donar-nos suport en les normes de qualitat que marquen el camí a seguir i la continuïtat de la nostra activitat. Aquestes normes no s'han d'assumir com una obligació sobrevinguda, sinó com el mitjà més segur per garantir la qualitat i augmentar la confiança dels usuaris en el nostre treball. Per a això, aquestes mesures s'han d'adoptat després d'una anàlisi adequada a cada organització, dels seus riscos i dels seus objectius, perquè puguin ser eficaces.

El Llibre verd, que està en l'origen dels darrers canvis relatats, es plantejava què havia fallat en la crisi. L'anàlisi era lícita i raonable, en ser la nostra activitat d'interès públic.

En altres àmbits o sectors, també és evident l'augment dels requeriments en el desenvolupament normatiu de la responsabilitat social i corporativa de les empreses, en la seva responsabilitat penal, en la responsabilitat dels administradors i en les obligacions de solvència per a entitats de crèdit i asseguradores.

No obstant això, resulta incompreensible que aquesta anàlisi no hagi anat molt més lluny en altres activitats d'evident interès públic, com és el sector públic, quan a més s'està veient que ha estat molt més involucrat amb la crisi i amb els escàndols. En l'època de la referida sessió al Fòrum de Sitges, també es parlava de l'obligatorietat de l'auditoria de municipis i ens del sector públic; també, uns mesos després, s'inclouia en els programes que oferien els partits

polítics. Una mirada retrospectiva sobre el realitzat en els últims quatre anys no donaria els mateixos resultats que els fets descrits per als auditors, ni molt menys, i no sembla admissible.

Per acabar, demanaria tres desitjos; el primer desig seria una època per a posar la nova i profunda normativa d'auditoria, tant per als professionals de l'auditoria com per als usuaris, que no tenen perquè estar tant al dia dels canvis; el segon desig, que la legislació no ens allunyi de la pràctica de la resta d'àrea europea, ni per ser els primers ni per ser els més rigorosos, ni per ser els que tenim més entitats d'interès públic, i el tercer desig, que tots els actors significatius del món econòmic, polític i social, i molt especialment, les administracions públiques, adoptin, amb la mateixa celeritat i control, les mesures necessàries perquè, a cada casa, es garanteixi la qualitat de la seva activitat i l'adequat respecte i compliment de les seves finalitats. Ja se sap, l'últim desig acostuma a ser sempre el més noble i difícil, però segur que el treball de tots seria molt més senzill i fructífer.

Victor Benedito

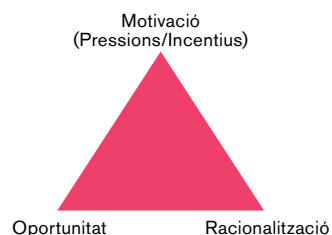
Membre del Comitè d'Actuacions Pericials

L'any 2013 parlàvem d'«El frau en la formulació dels comptes anuals – Reflexions i conseqüències». Si aquest any parléssim d'aquest tema diríem...

A diferència del que moltes persones podrien pensar, que el concepte de frau és un terme molt ampli que no només comprèn l'apropiació de fons monetaris en perjudici d'un tercer. Així, i d'acord amb la conceptualització donada per l'Association of Certified Fraud Examiners, entre les principals categories de frau trobaríem: la manipulació de fets materials (estats financers, reports d'informació, contractes, etc.); l'apropiació de diners o propietats; l'ocultació de fets materials, l'apropiació de secrets o propietat intel·lectual; els conflictes d'interès; el suborn i la corrupció, i l'incompliment del deure fiduciari.

Davant d'aquesta definició tan àmplia del concepte frau, per poder comprendre el seu abast hem de plantejar-nos una sèrie de qüestions prèvies. En concret:

Per què es comet un frau? Des d'un punt de vista teòric i d'acord amb els estudis que va desenvolupar el professor Donald R. Cressey (1953), hi ha tres factors fonamentals lligats a la realització d'un frau: motivació, racionalització del fet i oportunitat (triangle del frau).

En els últims temps, en el mercat es parla de l'existència d'un nou element denominat *capacitat*. Ara bé, aquesta nova teoria es refereix a aquest nou factor limitant el factor de l'*oportunitat*, que queda reduït a l'existència o no de controls interns adequats i eficients. Per la seva banda, entenen la *capacitat* com els coneixements i habilitats necessàries per cometre les irregularitats.

Quines són les principals causes que contribueixen a l'existència de frau i corrupció?

Si bé no existeix un únic factor que contribueixi a l'existència de frau i irregularitats en una empresa, cal ressaltar que, en termes generals, la major part de causes existents estan relacionades amb una inadequada i ineficaç gestió en l'empresa. En concret, podríem enumerar les següents:

- Controls inadequats o inexistents.
- Potencial existència de connivència o pactes entre els empleats i terceres parts (clients, proveïdors, etc.).
- Omissió dels controls interns per part de la direcció i/o els membres que formen part de l'estructura jeràrquica en nivells superiors.
- Absència de controls per part dels accionistes sobre la direcció.
- Ineficiència o inexistència de codis de conducta i comportament.
- Existència de complicitat entre els empleats i els membres que formen part de l'estructura jeràrquica en nivells superiors.

2013

Quins són els principals objectius dels defraudadors?

Els antecedents existents mostren com les grans companyies i les entitats públiques són més propenses al frau a causa del següent:

- Existeix una major descentralització de les responsabilitats operatives, que en el cas de les entitats públiques s'accentua en moltes ocasions per una deficiència de recursos materials i humans que permetin garantir uns adequats sistemes de control intern.
- Forta pressió (en el cas de grans companyies) per assolir objectius a curt termini relacionats amb mesures de reducció de costos.
- Fortes pressions (en el cas de les entitats públiques) per tal de complir les mesures d'austeritat pressupostàries.
- Complexitat de les operacions.
- Absència d'identificació d'objectius comuns entre els empleats i els objectius de l'empresa.

Quines són les seves implicacions?

Finalment, ens queda resoldre una gran qüestió com és la de les implicacions, que tot frau i irregularitat ocasiona en l'empresa. Respecte a això, podem anunciar les següents conseqüències:

- Pèrdua de l'import defraudat, que en ocasions pot posar en perill la continuïtat de l'empresa.

- Pèrdua de la imatge, reputació que pot provocar una pèrdua de negoci i per tant, del valor de l'empresa.
- Potencial pèrdua de clients que poguessin estar afectats directament pel frau comés.
- Pèrdua de confiança dels empleats i tercers.
- Accions reactives d'assessorament en matèria de prevenció i detecció de frau.
- Exigència de responsabilitats (penals i civils) per a administradors, directius, auditors externs, entre d'altres.

Per tant –i sense descontextualitzar que l'objecte d'una auditoria de comptes até a l'emissió d'un informe dirigit a posar de manifest una opinió tècnica sobre si els comptes anuals reflecteixen, en tots els aspectes significatius, la imatge fidel dels patrimoni i de la situació financera, així com dels seus resultats i fluxos d'efectiu corresponents a l'exercici objecte de la revisió de l'empresa, de conformitat amb el marc normatiu d'informació financera que resulta d'aplicació–, no podem passar per alt el fet que mitjançant aquesta revisió, l'auditor juga un rol molt important com a mesura addicional en la gestió dels riscos de frau i irregularitats en l'empresa.

Respecte a això, diversos indicadors que poden contribuir a l'existència de frau i irregularitats a l'empresa i que hem de tenir presents en la nostra actuació professional com a auditors de comptes, serien els següents:

- Controls inadequats o inexistent.
- Potencial existència de connivència o pactes entre els empleats i terceres parts (clients, proveïdors, etc.).
- Omissió dels controls interns per part de la direcció i/o els membres que formen part de l'estructura jeràrquica en nivells superiors.
- Absència de controls per part de l'accionariat sobre la direcció.
- Ineficiència o inexistència de codis de conducta i comportament.
- Existència de complicitat entre els empleats i els membres que formen part de l'estructura jeràrquica en nivells superiors.

Amb aquesta tessitura anterior i, amb l'objectiu de clarificar eventuais dubtes que poden sorgir en l'actuació professional dels auditors, els preceptes que són aplicats en matèria comptable i d'auditoria, efectuen una distinció entre els termes *error* i *irregularitat*, en el context d'una auditoria de comptes anuals.

- Amb el terme *error* es fa referència o s'ha d'entendre, aquells actes o omissions *no intencionats*, comesos per un o més individus, siguin dels administradors, de la direcció, dels empleats de l'entitat auditada o de terceres persones alienes a aquesta, que alteren la informació continguda en els comptes anuals, així com errors aritmètics i de transcripció en

els registres i dades comptables, inadvertència o interpretació incorrecta dels fets, o aplicació incorrecta de principis i normes comptables.

- Per la seva banda, amb el terme *irregularitat* es fa referència, o s'ha d'entendre, aquells actes o omissions *intencionats*, comesos per un o més individus, siguin dels administradors, de la direcció, dels empleats de l'entitat auditada o de terceres persones alienes a aquesta, que alteren la informació continguda en els comptes anuals.

En la norma tècnica es destaca que la irregularitat pot suposar, entre altres aspectes, la manipulació, falsificació o alteració dels registres o documents, l'apropiació indeguda i la utilització irregular d'actius, la supressió o ommissió dels efectes de transaccions en els registres o documents, el registre d'operacions fictícies, i l'aplicació indeguda i intencionada de principis i normes comptables.

Per tant, els errors i irregularitats tenen en la seva intencionalitat el factor primordial de diferenciació.

No obstant això, en ocasions resulta difícil determinar aquesta intencionalitat, sobretot en aspectes relacionats amb estimacions comptables o en aplicació i interpretació de principis i normes de comptabilitat. En aquests casos, el paper de l'auditor és complicat pel que davant el dubte de si ha existit intencionalitat o no, el més encertat serà mantenir una postura de prudència davant de qualsevol judici que pogués ser equivocada i, en

qualsevol situació, el que ha d'imparar és l'evidència i el sentit comú per part de l'auditor.

Sense entrar en la conceptualització jurídica del terme *frau*, com a auditors de comptes hem de tenir en consideració que, en algunes normes o publicacions de naturalesa comptable i/o d'auditoria, s'utilitza aquest terme per definir la irregularitat. Per exemple, en les Normes internacionals emeses per la IFAC –NIA 240, «Responsabilitats de l'auditor en l'auditoria d'estats financers pel que fa al frau»–, en les Normes d'auditoria emeses per l'International Organization of Supreme Audit Institutions (INTOSAI) o de l'American Institute of Certified Public Accountants (AICPA) –SAS 99 «Considerations of Fraud in a Financial Statement Audit»– o en les Normes d'auditoria del sector públic de la Intervenció General de l'Estat (IGAE).

Centrant-nos en les Normes internacionals emeses per l'International Auditing and Assurance Standards Board (IAASB), en concret la NIA 240 «Responsabilitats de l'auditor en l'auditoria d'estats financers pel que fa al frau» es defineix el terme *frau* com:

[...] Un acte intencionat realitzat per una o més persones de la direcció, els responsables de govern de l'entitat, els empleats o tercers, que comporti la utilització de l'engany per tal d'aconseguir un avantatge injust o il·legal [...]

Malgrat que el terme *frau* és un concepte jurídic ampli, als efectes de les Normes

internacionals d'auditoria a l'auditor li concerneix el frau que dona lloc a incorreccions materials en els estats financers. En aquest sentit, per l'auditor són rellevants dos tipus d'incorreccions intencionades: les incorreccions degudes a informació financera fraudulenta i les degudes a una apropiació indeguda d'actius. Vegem els aspectes més significatius de cada una d'elles a continuació:

Informació financera fraudulenta

La informació financera fraudulenta implica incorreccions intencionades, incloses omissions de quantitats o d'informació en els estats financers, amb la intenció d'enganyar els seus usuaris. Això pot ser conseqüència d'intents de la direcció de manipular els resultats per enganyar els usuaris dels estats financers influïent en la seva percepció dels resultats i de la rendibilitat de l'entitat.

Aquesta manipulació dels resultats, pot començar per accions petites o ajustaments indeguts de les hipòtesis i canvis en els judicis de la direcció. Els elements de pressió i els incentius poden fer que aquestes accions augmentin fins al punt de donar lloc a informació financera fraudulenta.

Una situació així es pot produir quan la direcció, a causa de les pressions a què està sotmesa per complir les expectatives del mercat, o al desig de maximitzar una remuneració basada en resultats, adopta, de forma intencionada, postures

que donen lloc a informació financera fraudulenta mitjançant la introducció d'incorreccions materials en els estats financers.

En algunes entitats, la direcció pot estar motivada per infravalorar els resultats en una quantitat material per tal de minimitzar els impostos, o sobrevalorar-los amb l'objectiu d'obtenir finançament bancari. La informació financera fraudulenta es pot aconseguir mitjançant:

- La manipulació, la falsificació o l'alteració dels registres comptables o de la documentació de suport a partir dels quals es preparen els estats financers.
- El falsejament o l'omissió intencionada de fets, transaccions o altra informació significativa en els estats financers.
- L'aplicació intencionadament errònia de principis comptables relatius a quantitats, classificació, forma de presentació o revelació de la informació.

La informació financera fraudulenta sovint implica que la direcció eludeixi controls que, d'altra banda, operen eficaçment. La direcció pot cometre frau eludint els controls mitjançant la utilització de tècniques com les següents:

- Registrant assentaments ficticis en el llibre diari, especialment en dates properes al tancament d'un període comptable, per tal de manipular els resultats operatius o aconseguir altres objectius.

- Ajustar indegudament algunes hipòtesis i canviant els judicis en què es basa l'estimació de saldos comptables.

- Ometent, anticipant o diferint el reconeixement en els estats financers de fets i transaccions que han ocorregut durant el període.

- Amagant, o no revelant, fets que podrien afectar les quantitats registrades en els estats financers.

- Realitzant transaccions complexes estructurades de manera que falsegin la situació financera o els resultats de l'entitat.

- Alterant els registres i les condicions relatives a transaccions significatives i inusuals.

Apropiació indeguda d'actius

L'apropiació indeguda d'actius implica la sostracció dels actius d'una entitat i, sovint, es realitza per part d'empleats en quantitats relativament petites i immaterials. No obstant això, la direcció també pot estar implicada, en tenir, generalment, una major capacitat per dissimular o amagar les apropiacions indegudes de manera que siguin difícils de detectar. L'apropiació indeguda d'actius es pot aconseguir de diverses maneres, entre d'altres:

- Mitjançant una malversació d'ingressos (per exemple, apropiació indeguda d'ingressos procedents de comptes a

cobrar o desviament d'importos rebuts per comptes cancel·lats comptablement cap a comptes bancaris personals).

- Mitjançant la sostracció d'actius físics o de propietat intel·lectual (per exemple, sostracció d'existències per a ús personal o per a la seva venda; sostracció de material de rebuig per revendre'l, col·lusió amb la competència en revelar dades tecnològiques a canvi d'un pagament).

- Fent que una entitat pagui per béns o serveis que no ha rebut (per exemple, pagaments a proveïdors ficticis, pagament pels proveïdors de comissions il·legals als agents de compres de l'entitat a canvi de sobrevalorar els preus, pagaments a empleats ficticis).

- Utilitzant els actius de l'entitat per a ús personal (per exemple, com a garantia d'un préstec personal o d'un préstec a una part vinculada).

- L'apropiació indeguda d'actius, sovint va acompanyada de registres o documents falsos o que indueixen a error, a fi d'ocultar que els actius han desaparegut o s'han pignorat sense la deguda autorització.

Ara bé, en qualsevol cas (informació financera fraudulenta o apropiació indeguda d'actius) ens trobem davant de dos tipus d'actes que tenen la característica principal en la seva intencionalitat, i que comporten l'engany per tal d'aconseguir la finalitat perseguida.

Joan Iglesias Capellas

Doctor en Dret
Director del Programa per la definició d'un nou model d'Administració tributària per Catalunya.
Generalitat de Catalunya. Departament de la Presidència

L'any 2014 parlàvem de «Perspectives de la reforma fiscal». Si enguany parléssim d'aquest tema parlariem d'«Els reptes dels sistemes fiscals en l'actual context polític, econòmic i social»

L'any passat, en ocasió de la celebració del Fòrum de l'auditor, juntament amb altres ponents, vaig ser convidat a parlar de les perspectives i expectatives de la reforma fiscal que, en aquells moments, es concretava principalment en la modificació parcial de la Llei de l'impost sobre la renda de les persones físiques, en l'aprovació d'una nova Llei de l'impost de societats, i en alguns ajustos tècnics a la Llei de l'impost sobre el valor afegit.

Ja aleshores vaig dir que, al meu parer, no érem pròpiament davant d'una reforma del sistema fiscal espanyol, sinó tan sols davant d'una acció legislativa molt puntual que, a curt termini, i amb una evident finalitat electoral, només buscava una petita reordenació de les càrregues fiscals.

Ha passat un any, i avui és evident que gairebé tot continua igual (o pitjor si hem de fer cas del contingut del Projecte de llei de reforma de la Llei general tributària recentment presentat pel govern de l'estat) i el sistema fiscal espanyol presenta les mateixes mancances estructurals que arrossega des de fa anys (inseguretats jurídica, conflictivitat, ineficiència i desigualtat), la qual cosa ens hauria de portar a fer una reflexió seriosa, i allunyada dels interessos particulars de cadascun de nosaltres, respecte quin és el paper de la fiscalitat en l'actual context econòmic, polític i social i, sobretot, respecte quines són les perspectives de la seva futura evolució.

Un sistema fiscal és el que es coneix com una estructura d'estat. En una societat

democràtica avançada la principal funció del sistema fiscal és canalitzar, en forma d'ingrés públic, una part de la riquesa que es genera com a conseqüència de l'activitat econòmica de les persones i les empreses, per destinar-la a finançar la despesa pública aprovada pel Parlament i recollida en el pressupost.

Com qualsevol altra estructura complexa, un sistema fiscal és el resultat de l'acció combinada de diferents elements i de diferents operadors. El legislador és qui, en representació del conjunt dels ciutadans i ciutadanes, aprova les lleis amb les quals es construeix l'estructura tributària, definida com el conjunt d'impostos, taxes i altres figures equivalents dels quals neixen obligacions de pagament obligatori per part dels contribuents. El govern i l'administració tributària són els responsables d'organitzar els procediments jurídics i els instruments tecnològics que permetin fer complir aquestes lleis i, al mateix temps, de gestionar de manera transparent i responsable els diners que es recaptin. I finalment, el cercle es completa quan els ciutadans i ciutadanes que, en complir les lleis fiscals aprovades pel Parlament que els representa i d'acord amb els procediments habilitats pel seu govern, fan l'esforç de destinar una part de la seva capacitat econòmica a fer funcionar el cycle financer de l'estat.

En uns moments en què la ciutadania de la majoria dels països occidentals reclama un alt nivell de prestacions públiques (estat del benestar), el volum de recursos que necessita un pressupost

2014

per mantenir l'equilibri financer és molt superior al de fa només unes dècades. De la mateixa manera, la pressió fiscal, definida com el percentatge d'ingressos del pressupost respecte el producte interior brut (PIB), ha experimentat un creixement constant fins a situar-se en unes magnituds impensables uns anys enrere.

En aquesta conjuntura històrica, en què, com a conseqüència de la recessió econòmica provocada per la crisi que esclata a partir de l'any 2008, els nivells de deute públic s'han incrementat considerablement, el principal repte dels països avançats, és assolir l'eficiència, tant pel que fa a la gestió de la despesa pública com pel que fa a la recaptació dels ingressos públics. Només aquelles societats que siguin capaces d'obtenir el rendiment òptim del seu sistema fiscal i, al mateix temps, de destinar els recursos públics a reduir les desigualtats i a finançar activitats i polítiques que generin valor col·lectiu, aconseguiran millorar les condicions de vida dels seus ciutadans.

L'eficiència d'un sistema fiscal no és possible sense la confiança en les seves institucions del govern. Els ciutadans-contribuents han de percebre que l'esforç que fan impulsa efectivament la millora de les condicions de vida del conjunt de la societat i que els diners públics es destinen a finançar projectes d'utilitat social. Per això, des de la perspectiva de la despesa pública, a banda de la necessària selecció dels programes pressupostaris en funció del retorn que, en termes de benestar

social, proporciona l'acció del govern, és indispensable aprofundir en la cultura de la transparència i del rendiment de comptes, de manera que les entitats que gestionen recursos públics puguin oferir al ciutadà una informació precisa, objectiva i detallada del destí que s'ha donat als diners que han administrat.

Des de la perspectiva de la recaptació dels impostos, les experiències dels països del nostre entorn demostren que, a banda de les mesures que es puguin implementar per identificar els comportaments insolidaris i, si s'escau, sancionar a aquells ciutadans que incompleixen el seu deure de contribuir, el rendiment d'un sistema fiscal només pot excel·lir per mitjà d'incentivar el compliment voluntari.

Per tant, en aquests moments, ens trobem davant d'un canvi de paradigma respecte de quin ha de ser el paper de les autoritats fiscals, doncs més enllà del descobriment dels individus (persones o empreses) que deliberadament se situen al marge de la legalitat, d'acord amb les tendències internacionals més avançades, cal aprofundir en el que es coneix com a «compliment cooperatiu». Es tracta d'establir un nou model de relació, fonamentat en la confiança recíproca, que permeti alliberar els recursos humans i materials que avui les administracions fiscals destinen a fer el que es coneix com a «control general», per destinar-los a la localització d'aquelles pràctiques fraudulentas que s'aprofiten de la fiscalitat per erosionar les bases del sistema.

Aquesta nova manera d'entendre les relacions entre els diferents operadors d'un circuit tributari (contribuents, empreses, professionals i administració tributària) requereix disposar d'instruments i procediments d'interlocució efectiva entre el sector públic i el sector privat, que facilitin la determinació de criteris comuns d'interpretació de la normativa tributària i, sobretot, que redueixin les taxes de litigiositat.

Si això es així, la reforma que cal promoure és aquella que, al marge de quines siguin les decisions i preferències en matèria de política fiscal, permeti desenvolupar un model de gestió del sistema tributari que incorpori aquesta tendència, doncs només per mitjà del compliment cooperatiu s'aconseguirà una millora significativa en la percepció social de la funció de l'administració tributària i, al mateix temps, consolidar un sistema fiscal fonamentat en la seguretat jurídica. La concurrència d'aquests dos factors (confiança i seguretat jurídica) és indispensable per augmentar el nivell de consciència fiscal dels contribuents i, per tant, per assolir la taxa de compliment voluntari de les obligacions tributàries que permeti reduir la diferència entre la recaptació real i la recaptació potencial del sistema fiscal (*tax gap*).

Malauradament, no sembla que aquesta sigui l'opció seguida pel legislador espanyol que, malgrat els canvis que s'estan produint arreu del món, continua insistint en el control generalitzat, en la desconfiança i en la sanció

exemplaritzant com a eixos principals del que emfàticament anomena «*la lluita contra el fraude*» però que, llevats dels casos amb més ressò mediàtic, ofereix uns resultats més aviat magres.

En aquest sentit, al meu parer, resulta molt més esperançadora la proposta que fa el Consell Assessor per a la Transició Nacional, en el seu informe sobre el disseny de l'administració tributària catalana, recomanant que a l'estructura institucional del sistema fiscal de Catalunya hi figuri un òrgan que desenvolupi el paper d'interlocució permanent entre els organismes i entitats públiques que integren el sector públic de la fiscalitat i els col·lectius, associacions i altres entitats que, en la mesura que representen tots aquells professionals que, amb els seus serveis, ajuden als contribuents a comprendre i a complir les normes en les quals es regula el deure de contribuir, integren el sector privat de la fiscalitat.

Aquesta proposta, innovadora respecte la tradició espanyola, està inspirada en les solucions que han trobat països com Suècia, Austràlia, Regne Unit o Finlàndia, i respon a la voluntat d'introduir

a Catalunya un nou model de gestió que combini l'eficàcia de les decisions a curt termini que han de prendre els organismes públics responsables de l'aplicació dels tributs, i l'establiment d'una l'estratègia a mig i llarg termini que permeti aconseguir un funcionament fluid del sistema fiscal amb plena participació de tots els seus operadors.

En definitiva, per aconseguir que els ciutadans i les empreses coneguin i compleixin la normativa tributària vigent en un moment determinat, l'actuació de l'intermediari fiscal resulta indispensable. Per això, col·lectius i associacions que, com el Col·legi de Censors Jurats de Comptes de Catalunya, fa molts anys que promouen la formació tècnica, la qualitat en el servei, i els valors ètics en l'exercici professional, constitueixen els interlocutors més adients per trobar el punt d'equilibri indispensable entre la defensa de l'interès general i el respecte als interessos particulars. Aquest i no cap altre, és el repte que avui tenen plantejat els sistemes fiscals més avançats del món.

Moltes felicitats pel vostre 25è aniversari!

NIA-ES 2015

GUÍA DE CONSULTA RÁPIDA

La entrada en vigor de **las NIA-ES** supuso la integración de un nuevo bloque normativo para regular la actividad de auditoría de cuentas, tal y como se define en la legislación de auditoría; esta nueva normativa además supone un paso adelante en la, a priori **deseada y necesaria, convergencia con la práctica internacional.**

No obstante, como cualquier proceso de cambio relevante y las NIA-ES lo son, su

adaptación y adopción ha supuesto, en muchos casos, la necesidad de adaptar tanto el lenguaje como la manera de abordar el proceso de una auditoría y **ha evidenciado la conveniencia de llevar a cabo cambios profundos**, que van más allá de meros aspectos formales.

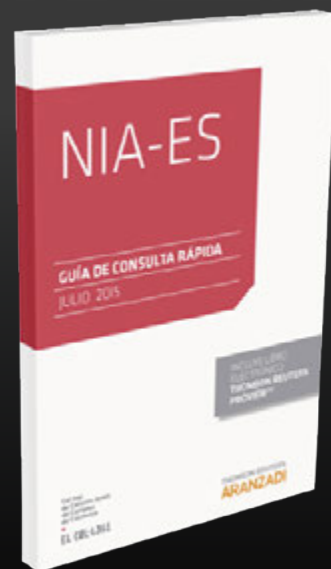
Esta guía se ha desarrollado con el objetivo de aglutinar y resumir los aspectos más relevantes de las NIA-ES en un formato en el que los interesados en la materia puedan acceder de manera sencilla.

Col·legi
de Censors Jurats
de Comptes
de Catalunya

=
EL C0L·L361

THOMSON REUTERS
ARANZADI

DUO

Xavier Llopart

Director de l'Escola d'Auditoria del CCJCC
Catedràtic d'Organització d'empreses a la Universitat de
Barcelona CEU-UB (Responsable dels ensenyaments
de Recursos Humans)

Gestionar recursos humans de forma 'in'humana. 25 anys de tradició positiva

Des de 1990 la gestió de persones ha estat un tema més o menys recurrent. Segurament no li hem donat la importància que mereixia, però sempre ha ocupat un petit racó de la programació del Fòrum amb grans ponents que ens han il·lustrat sobre el tema.

Com en tantes altres coses van ser els americans els qui van començar a utilitzar l'expressió «recursos humans». Això va passar cap al 1980, sembla que com a resposta a l'impacte que va produir als Estats Units la sorprenent manera japonesa de gestionar les persones. Avui, aquesta mateixa expressió té els seus detractors: «les persones no som recursos», diuen. Convindria recordar que en aquell moment, quan es comença a parlar de recursos humans, les persones eren «el cost més important de l'empresa»... no és una bona notícia passar de ser un cost a ser un recurs? Es parla, per tant, de gestió de costos humans?

La nova expressió va arribar al nostre país, com tantes altres coses, uns anys més tard. El 1990, fa ara 25 anys, ja es parlava de recursos humans. Van ser les empreses punteres, modernes, innovadores, les qui van començar a aplicar-la. I naturalment, no es tractava d'un simple canvi de denominació, sinó que amb aquest venia una nova concepció de la gestió del personal.

Gestió de personal. El cap –no el director– de personal duia a terme una funció, en el millor dels casos, especialitzada, administrativa i operativa, que gestionava el curt termini d'alguna

cosa a la qual denominaven «efectius». El treball que ningú volia fer, deslluït i, de vegades, brut. Es tractava d'aconseguir que tots fessin les seves tasques protestant el menys possible i que el cost més important de l'empresa fos el mínim.

Els flamants directors de recursos humans, al contrari que els vells caps de personal, començaven a formar part dels comitès de direcció desenvolupant un paper directiu, participant en l'estratègia, tenint en compte que les persones, tot i que fossin considerades recursos, han de ser gestionades d'una nova manera. No, no era un simple canvi de nom: els «efectius» fàcilment substituïbles, a qui no se'ls pagava perquè pensessin, també havien canviat, i ara sabien fer coses que determinaven els resultats de l'empresa.

Aquest subtil canvi de nom apuntava tant clarament a aquest canvi essencial que, en general, els departaments on es gestionaven els assumptes de les persones van passar a denominar-se de recursos humans, encara que només fos per ser el políticament correcte, o per seguir la moda imperant. I es canviaven els noms fins i tot en els casos en què un vetust cap de personal continuava treballant per reduir els costos més importants de l'empresa i sense participar en les decisions directives. Tal com ho havia fet fins llavors.

Les persones es van anar convertint en el centre de la gestió de les empreses modernes. Tots es van anar sumant a la idea que el talent era la clau de la competitivitat, per tant les persones eren la clau. El canvi era essencial perquè,

encara que les persones, per la seva condició de dipositàries del talent, foren recursos estratègics, no podien ser tractades com els altres recursos, perquè no responien de la mateixa manera. Les polítiques de recursos humans es van haver de sofisticar per retenir aquest talent que marcava les diferències. En les empreses competitives, punteres, d'èxit, la imaginació es posava en marxa, tant per aconseguir els objectius com per retenir a les persones que els aconseguien. Els empleats eren socis estratègics, imprescindibles per assolir les metes, i tractats com correspon.

I en el món de l'auditoria? Les firmes sempre han mostrat un interès molt especial en la correcta i avançada aplicació de polítiques de gestió de persones. Des de les fonts de reclutament i la selecció, la formació dels seus «actius», els plans de carrera, la compensació pel treball, sempre han estat, tots ells, temes de preocupació per a les organitzacions, tant grans com petites.

A la dècada dels 90, les empreses auditores es van trobar amb un gran interès dels recent titulats universitaris per emprendre una carrera professional dins d'aquest àmbit. L'atractiu de la professió només va durar uns anys i vam passar a un període on les firmes que més creixien havien d'anar a reclutar candidats a països d'altres continents, oferint les mateixes condicions que abans resultaven atractives als titulats espanyols. Però durant el període de la crisi de 2008, les firmes, no només reclutaven, sinó que moltes van haver d'aprimar la seva

estructura quant a número de persones i quant al seu corresponent cost, perdent una part important del seu capital humà.

En el món empresarial, en general, alguns denominen a aquestes pràctiques com la gestió 'in' humana dels recursos humans. Altres introdueixen conceptes de coresponsabilitat i ètica empresarial. I molt més. No aprofundirem sobre com s'ha d'analitzar i qualificar determinades polítiques, ja que això ens podria ocupar un espai del que no disposem i endinsar-nos en un debat que no és l'objecte d'aquest article.

Segurament, durant aquesta època s'han perdut part de les pràctiques que històricament ens havien convertit en un sector punter en gestió de persones i molt atractiu per als candidats universitaris. Hem hagut de guanyar en rigor, qualitat i servei, i tot això, a honoraris més baixos (per denominar d'una forma suau la competència en qüestió de preus que s'ha establert en el sector). Tampoc ha ajudat massa el tema regulatori de la formació i de l'accés a la professió, però com aquest tema ja el tracto sempre que em posen davant un micròfon, no hi abundaré. A més, avui dia es percep, per part dels titulats universitaris, com una professió «d'alt risc». Alguna cosa no funciona.

I ara ens trobem en una altra situació conjuntural, potser de sortida de crisi.

En allò que fa referència a gestió de persones, ha canviat la crisi de 2008 alguna cosa? Ha canviat quelcom en aquests 25 anys? Ho hem canviat tot, però no ha canviat res.

El que sí ha canviat: l'enfocament, que sorprenentment ningú qüestiona, sobre el paper de les persones en l'empresa. Les polítiques de recursos humans han tornat a ser polítiques de personal: operatives, curt-terministes, centrades en la reducció dels costos per sobre de qualsevol altra consideració... no seria estrany que tornés a aparèixer la paraula «efectius» per referir-se a les persones. I ningú més les discuteix perquè funcionen, però funcionen perquè el mercat de treball està saturat d'aturats que rebaixen les seves exigències i es posen al servei de les empreses amb un nivell de demandes molt menor que abans.

I no ha canviat res, perquè el **talent és més que mai l'essència de la competitivitat** i el talent segueix exigint **una gestió sofisticada dels recursos humans**. No és excusa la situació financera: **sofisticada no significa cara, significa imaginativa**. La mateixa imaginació que ajuda a les millors organitzacions a tirar endavant. La capacitat d'innovació que les ajuda a retenir el talent i, com no, a gestionar l'èxit empresarial.

Sens dubte, aquesta hauria d'ésser la nostra política de gestió de persones. Qualsevol altra visió pot comprometre el futur de les nostres firmes, però també pot comprometre el futur de la nostra professió. **Endavant, siguem innovadors, gestionem el talent: el nostre compte de pèrdues i guanys ens ho agrairà, igual que ens ho agrairan els nostres clients i la societat, en el seu conjunt.**

Xavier Cardona

Director General del CCJCC

Molts ens hem fet grans amb el Fòrum

La meua experiència personal del Fòrum és polièdrica, ja que l'he viscut des de diferents perspectives. Com a participant, vaig assistir a la seva primera edició l'any 1990 i no he faltat a cap de les 24 edicions celebrades fins ara, com a ponent, com a coordinador, i els darrers anys, com a director del Col·legi. Per tant, per a mi és un congrés amb moltes sensacions i puc dir que totes favorables. Com molts de vosaltres, jo m'he fet gran amb el Fòrum i no només professionalment, en el qual sempre he estat vinculat al món de l'auditoria, des de gerent a soci en una firma d'auditoria fins a data d'avui que tinc el privilegi de treballar-hi com a executiu.

En plena organització del 25è Fòrum, impossible no deixar-se portar pels records que venen de forma desordenada, com per exemple la meua primera intervenció com a ponent en una sessió l'any 1994 que tractava sobre «Fusions i escissions. Comentaris a l'esborrany de les normes de comptabilitat. Aspectes jurídics i fiscals» amb dos companys com el recordat i estimat Josep Clavera i en

Rafael Farrán. Buf! com m'ha canviat la vida des de llavors, ara, quan tinc ocasió de participar en jornades i debats, el meu tema és la responsabilitat social empresarial.

He pogut compartir experiències amb els quatre presidents que han estat al Col·legi en els darrers 25 anys, però en especial amb Albert Folia i Daniel Faura, i tots m'han donat la seva confiança i suport i tots m'han transmès l'afecte pel Col·legi i pel Fòrum, el seu acte més emblemàtic.

Qui perd els orígens perd la identitat, i per tant, hem de tornar un altre cop a posar la vista enrere i recordar la tasca desenvolupada, entre d'altres, per la Conxa del Hoyo i l'Enric Vergés que van dedicar molts esforços durant molts anys a la consolidació del Fòrum, de ben segur sense comptar amb els mitjans actuals. També ha estat fonamental l'aposta i implicació de tots els consells directius i, per descomptat, és indispensable posar en valor al comitè organitzador i al personal del Col·legi al servei d'aquest esdeveniment: el Departament Tècnic,

l'Escola d'Auditoria i el suport logístic del departament d'administració. Remarcar, finalment, en aquest petit recull d'agraïments, la complicitat i compromís dels amics de l'Institut donant-nos suport.

Com a director he de fer un reconeixement especial a tots els ponents que hi intervenen, any rere any, que sempre ens ho posen molt fàcil, amb molt bona predisposició i sense necessitat de persuadir-los massa per aconseguir la seva presència.

I si continuo reflexionant sobre aquests 25 anys, em pregunto quin és el motiu de consolidació del Fòrum com a referent estatal de tots els congressos d'auditoria. Doncs si ho poso en termes d'una gran obra de teatre, el Fòrum és un esdeveniment amb molts actors principals i pocs secundaris. És una obra que porta 24 anys a la cartellera del gran teatre de la professió, en què es barregen constantment els actors amb el públic, ja que es tracta d'una obra col·lectiva on tots hi participen.

Any rere any, ha estat un punt de trobada entre els col·legues, on s'han compartit experiències, neguits, èxits, fracassos i projectes tan individuals com col·lectius. El Fòrum és una obra col·lectiva i el futur és ple de reptes i oportunitats, per tant serà imprescindible el compromís de molts actors, de tots vosaltres, per seguir la funció.

Moltes gràcies a totes i tots per fer-ho possible!!

PRIMER FÒRUM DE L'AUDITOR PROFESSIONAL

COL·LEGI DE CENSORS JURATS DE COMPTES DE CATALUNYA

PALAU MARICEL

Sitges, 6 i 7 de juliol de 1990

P R O G R A M A

VI FÒRUM DE L'AUDITOR PROFESSIONAL

SITGES (BARCELONA),
30 DE JUNIO - 1 DE JULIO DE 1995

COL·LEGI DE CENSORS JURATS DE COMPTES DE CATALUNYA

P R O G R A M A

IX

FÒRUM DE L'AUDITOR PROFESSIONAL

Sitges (Barcelona) 3 y 4 de Julio de 1998

COL·LEGI DE CENSORS JURATS DE COMPTES DE CATALUNYA

XIII Fòrum de l'Auditor Professional

Auditar: añadir valor

Barcelona, 4 y 5 de julio de 2002
Palau de Congressos de Catalunya

Programa

XIV Fòrum de l'Auditor Professional
Hacia una nueva contabilidad
Sitges → 3 y 4 de julio

FAP Programa

17 FÒRUM DE L'AUDITOR PROFESSIONAL

nous temps, nous comptes!

5 i 6 de juliol 2007
Sitges

18è Fòrum de l'auditor professional

Maduresa i confiança

3 i 4 de Juliol 2008
Sitges

XIX Fòrum de l'auditor professional

Sitges,
2 i 3 de juliol 09

Transparència:
auditoria, la peça clau!

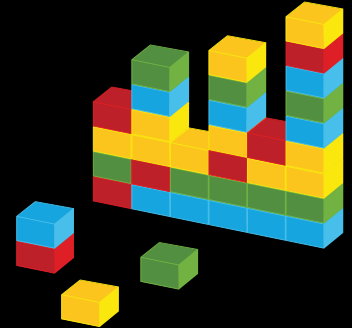

El tangram: taula de la saviesa

20è Fòrum de l'auditor professional

Sitges,
1 i 2 de juliol 2010

Per un control eficaç,
l'auditoria és la resposta

21è FÒRUM D3 L'4UD1TOR PROF3S-SION4L

_QUALITAT & SOSTENIBILITAT

_Sitges
30 de juny
1 de juliol
del 2011

24è Fòrum de l'Auditor Professional

Construint junts el futur,
afrotem els nous reptes

Dies: 3 i 4 de juliol Lloc: Hotel Melià de Sitges

20i5 ANYS

Fòrum de l'Auditor Professional

9 i 10 de juliol 2015
Hotel Melià Sitges

Avanç programa d'activitats formatives

Setembre

Curs/Conferència	Ponents	Dies	Hores
Seminari Consultes de Comptabilitat	Dpt. Tècnic CCJCC	15	8
Auditoria dels sistemes informatitzats	FIASEP	22	6
Normativa comptable i auditoria, planificació basada en riscos	Dpt. Tècnic CCJCC	28 i 29	6
Responsabilitat penal de les empreses i compliance: Una nova regulació	Logicdataconsulting	30	4

Cursos oberts	Ponents	Hores
20A – Curs NIA	EOA	20
20B – Curs NIA	EOA	20
20A – Curs NIA	EOA	20

Octubre

Curs/Conferència	Ponents	Dies	Hores
Gestió i auditoria dels fons europeus 2014-2020	FIASEP	1, 6 i 8	12
Curs preparació de l'Examen d'Expert Comptable	Diversos	oct- des	180
Curs <i>on-line</i> General de Comptabilitat Pública	FIASEP	05.10 – 13.12	60
Fidelització de clients	Diversos	5	4
Programes i papers de treball amb compliment de la normativa NIA	Albert Grèbol	7	8
Curs d'actualització fiscal	Diversos	13 i 14	8
Comptabilitat d'entitats sense ànim de lucre (cicle 2015/2016)	Joan Miró	15	4
Gestió de despatxos	Diversos	16 i 23	8
Comptes anuals consolidats. Aspectes importants a recordar amb la normativa actual	Antonio Garrido	19 i 21	8
Casuística en operacions vinculades i l'aplicació de la seva normativa	David Cañabate	20 i 22	8
El control intern i el concepte d'importància relativa	Nora Passarelli	26	4
Com participar en processos de compravenda de companyies. Assessorament com a consultor	Jordi Prat i Eric Monsó	27 i 29	8
Revisió de les fases que se segueixen en un procediment jurídic/d'inspecció relacionat	Diversos	28	4

Formació d'accés	Ponents	Dies	Hores
Màster Universitari en Auditoria de Comptes i Comptabilitat (Homologat per l'ICAC – dispensa part teòrica accés al ROAC)			
• Introducció a l'auditoria I	Diversos	2 al 16	30
• Introducció a l'auditoria II	Diversos	23 oct – 6 nov	30
Curs d'Especialització en Auditoria (Homologat per l'ICAC-- no dispensa part teòrica accés al ROAC però dóna accés a presentar-se)			
• Introducció a l'auditoria I	Diversos	2 al 16	30
• Introducció a l'auditoria II	Diversos	23 oct – 6 nov	30
Curs 2a. Fase Accés ROAC	Diversos	oct-nov	40

Cursos oberts	Ponents	Hores
20A – Curs NIA	EOA	20
20B – Curs NIA	EOA	20
20A – Curs NIA	EOA	20

Novembre

Curs/Conferència	Ponents	Dies	Hores
Fidelització de clients	Diversos	2	4
Els serveis d' <i>Advisory</i> : introducció i tipologies	Diversos	3	4
Conferència: Riscos i assegurances d'auditors	Fuencisla Aldamiz	4	2
Auditoria de l'àrea d'existències i nova normativa sobre criteris de determinació dels costos de producció	Daniel Benito	5	8
Habilitats personals	M ^a Jose Arpi	9 i 11	8
El blanqueig de capitals i les obligacions dels auditors	Victor Benedito	10 i 12	8
El control de gestió de les entitats públiques a través de les auditories operatives	FIASEP	18	6
Curs d'actualització fiscal	Diversos	19, 23 i 25	12
Auditoria dels comptes de pèrdues i guanys amb les NIA	Diversos	24 i 26	8
Intel·ligència econòmica	Ramon J. Moles	30.11 i 02.12	8

Formació d'accés	Ponents	Dies	Hores
Màster Universitari en Auditoria de Comptes i Comptabilitat (Homologat per l'ICAC – dispensa part teòrica accés al ROAC)			
• Auditoria de comptes avançada	Diversos	13 al 27	30
Curs d'Especialització en Auditoria (Homologat per l'ICAC-- no dispensa part teòrica accés al ROAC però dóna accés a presentar-se)			
• Auditoria de comptes avançada	Diversos	13 al 27	30
Curs 2a. Fase Accés ROAC	Diversos	nov - des	40

Cursos oberts	Ponents	Hores
20A – Curs NIA	EOA	20
20B – Curs NIA	EOA	20
20A – Curs NIA	EOA	20

Nota: Aquest avanç té diferents dades (com les hores homologades, horaris, àrees, etc.) que hauran d'ésser confirmades al nostre web i/o mitjançant la tramesa de fulletó o circular, per a les diferents sessions.

Si és una empresa o un professional, expliqui'ns què necessita

Posem a la seva disposició els instruments financers que necessita i amb les millors condicions del mercat.

A Caixa d'Enginyers creiem en vostè i en la seva empresa, i li oferim solucions personalitzades per a les seves necessitats:

- Liquiditat a curt termini
- Finançament de circulat o d'inversions
- Avals
- Línies ICO
- Microcrèdits IFEM
- I altres serveis específics per a empreses i professionals

Passi per la nostra oficina de Barcelona, situada al carrer Camèlies, 42, estem a la seva disposició de dilluns a divendres de 8.30 a 19 h ininterrompudament. Tel. 93 219 42 02.

També pot consultar tota la nostra xarxa d'oficines a www.caixa-enginyers.com o trucar a la nostra **oficina directa**, al **933 102 626**, de dilluns a divendres de 8 a 22 h i dissabtes de 8 a 15 h; serà un plaer atendre'l.